

Ella Gullsten & Irina Katainen

MONIKULTTUURINEN KASVATUSKUMPPANUUS VARHAISKASVATUK- SESSA

Monikulttuuristen perheiden vanhempien näkemyksiä

MONIKULTTUURINEN KASVATUKUMPPANUUS VARHAISKASVATUK- SESSA

Monikulttuuristen perheiden vanhempien näkemyksiä

Ella Gullsten & Irina Katainen
Opinnäytetyö
Syksy 2016
Sosiaalian koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma

Tekijät: Ella Gullsten & Irina Katainen

Opinnäytetyön nimi: MONIKULTTUURINEN KASVATUKUMPPANUUS VARHAISKASVATUKSESSA - Monikulttuuristen perheiden vanhempien näkemyksiä

Työn ohjaajat: Markku Koivisto & Päivi Tervasoja

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Syksy 2016

Sivumäärä: 46 + 4 liitesivua

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla monikulttuuristen perheiden vanhempien kokemuksia ja toiveita kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen ja se on toteutettu teemahaastatteluiden avulla. Haastattelut on tehty yksilöhaastatteluina. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi oululainen päiväkotitoimisto.

Teoreettinen viitekehys opinnäytetyössä pohjautuu vahvasti kasvatuskumppanuuden periaatteisiin, joita ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Lisäksi opinnäytetyössä on teoriaa kulttuurista ja monikulttuurisuudesta.

Haastattelurunko sisälsi lähinnä avoimia kysymyksiä, jotka pohjautuivat tietoperustaan. Haastattelut on analysoitu teemoittelun avulla. Teemat olivat samat kuin tietoperustassa. Opinnäytetyön pääteemoja ovat kasvatuskumppanuus ja monikulttuurisuus, jotka sisältävät vielä alateemoja.

Tuloksissa nousee esiin pääosin positiiviset kokemukset kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa. Kasvatuskumppanuus koetaan tärkeänä ja kasvatusvastuuta jaetaan mielellään. Kulttuurieroja ei arjessa huomata juurikaan, mutta perheen kulttuurista toivotaan huomioitavan hienovaraisesti, liikaa korostamatta.

Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että varhaiskasvatukseen ja kasvatuskumppanuuden toteutumiseen ollaan tyytyväisiä.

Asiasanat: kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus, monikulttuurisuus, kulttuuri, kulttuurisensitiivisyys

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

Authors: Ella Gullsten & Irina Katainen

Title of thesis: Educational partnership in early childhood education with multicultural families – Views of parents of multicultural families

Supervisors: Markku Koivisto & Päivi Tervasoff

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2016

Number of pages: 46 + 4 appendices

The purpose of this thesis is to describe experiences and wishes of parents of multicultural families about educational partnership in early childhood education. This thesis is qualitative and the material for it was collected with individual theme interviews. The thesis was commissioned by a certain kindergarten from Oulu.

The theoretical frame of this thesis includes principles of educational partnership such as hearing, respect, trust and dialog. There is also theory of culture and multiculturalism in this thesis.

Open questions of the interview were based on the theoretical frame. The interviews were analyzed by thematic analyzing. Themes were same as in theoretical frame. The main themes of this thesis are educational partnership and multiculturalism which includes subthemes.

The results of our thesis show positive experiences in educational partnership and early childhood education. The parents feel the importance of educational partnership and responsibility of raising a child is shared gladly. The parents do not feel cultural differences in everyday life, but there is a wish for sensitive consideration of culture which does not overemphasize the culture.

In summary it can be said, that the parents are satisfied with educational partnership and early childhood education.

Keywords: educational partnership, early childhood education, multiculturalism, culture, cultural sensitivity

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MONIKULTTUURINEN KASVATUKUMPPANUUS	7
2.1	Varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuus.....	7
2.2	Monikulttuurisuuden huomioiminen kasvatuskumppanuudessa	9
2.3	Kasvatuskumppanuuden neljä periaatetta	10
2.4	Kasvatuskumppanuuden rakentuminen	13
2.5	Kulttuuri ja monikulttuurisuus	14
2.6	Monikulttuurinen osaaminen	16
2.7	Kulttuurisensitiivinen monikulttuurisuuskasvatus.....	18
3	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
3.1	Tutkimusongelma ja -tehtävä.....	20
3.2	Opinnäytetyön metodologiset lähtökohdat ja tutkimusmenetelmä	21
3.3	Aineiston keruu.....	23
3.4	Aineiston analyysi.....	26
3.5	Luotettavuus ja eettisyys	28
4	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET.....	30
4.1	Kasvatusvastuun jakaminen, kasvatuskumppanuus ja päivittäiset kohtaamiset	30
4.2	Kuuleminen, dialogisuus ja perheen asiantuntijuuden huomioiminen	31
4.3	Kunnioittaminen ja luottamus.....	32
4.4	Ensitapaaminen ja tutustuminen, erityisen tuen tilanteet ja kasvatust keskustelut.....	33
4.5	Kulttuuri ja sen huomioiminen arjessa sekä vuorovaikutuksessa	34
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	36
6	POHDINTA.....	40
	LÄHTEET	43
	LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Maahanmuuttajia tuli Suomeen 1990-luvulla vuosittain reilu kymmenentuhatta (Väestöliitto 2015a, viitattu 26.10.2015). Vuonna 2014 Suomeen saapui eri syistä jo 33 351 maahanmuuttajaa (Euroopan muuttoliikeverkosto 2014, 4). Tämä kertoo monimuotoisuuden lisääntyneen Suomen kulttuurissa huomasti ja se tulee luultavasti kasvamaan myös lähivuosina. Muualta tulleiden lisäksi Suomen kulttuuria rikastuttavat muun muassa suomenruotsalaiset, saamelaiset ja romanit, sekä eri uskontokuntiin kuuluvat ihmiset.

Kasvatuskumppanuuden päätimme yhdistää monikulttuurisuuteen, sillä mielestämme kasvatuskumppanuus on keskeinen osa suomalaista varhaiskasvatusta. Kasvatuskumppanuuden toteuttamisessa tulee ottaa huomioon sekä perheen että kasvatusyhteisön arvot. Jotta kasvatuskumppanuus toteutuu, on tärkeää että perhe ja varhaiskasvattaja löytävät yhteisen sävelen lapsen kasvatamiseen.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvailla monikulttuuristen perheiden vanhempien kokemuksia ja toiveita varhaiskasvatuksessa tapahtuvaa kasvatuskumppanuutta kohtaan. Keräsimme tutkimusaineiston teemahaastatteluilta. Aiheen opinnäytetyöllemme ideoimme itse, mutta työstimme ajatusta yhdessä Oulun varhaiskasvatuksen maahanmuuttajakoordinaattorin sekä oululaispäiväkotien johtajan kanssa. Heidän mielestään aiheemme on hyvin ajankohtainen.

Toivomme, että opinnäytetyömme avulla saamme monikulttuuristen perheiden ääntä kuuluviin. Työtä varten haastattelimme neljää vanhempaa, joiden kokemukset ovat arvokkaita. Heidän kokemuksistaan ja toiveistaan on hyvä jokaisen varhaiskasvattajan ottaa vinkkejä omaan työskentelyyn monikulttuuristen perheiden kanssa. Kokemuksia selvittämällä työskentelyä voidaan kehittää kaikkia osapuolia miellyttäväksi ja lapsen etua edistäväksi. Opinnäytetyön laadullisen luonteen takia tulokset eivät ole yleistettävissä.

2 MONIKULTTUURINEN KASVATUKUMPPANUUS

Opinnäytetyömme tietoperustassa käsittelemme työmme kannalta tärkeimpiä teoreettisia tietoja kasvatuskumppanuudesta ja monikulttuurisuudesta. Olemme keränneet tietoa kirjoista sekä internetistä. Suomenkielisten lähteiden lisäksi olemme hyödyntäneet englanninkielistä lähdemateriaalia. Opinnäytetyömme keskeisempiä käsitteitä ovat kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus, monikulttuurisuus, kulttuuri ja kulttuurisensitiivisyys. Vaikka kulttuurisensitiivisyys ei sanana toistu kovin monesti työssämme, vaikuttaa se silti tausta-ajatuksessamme vahvasti.

Teorian lisäksi tuomme tietoperustassa ilmi paljon omaa ajatustamme ja pohdintaamme. Mielestämme asioiden pohdinta ja oman ajattelun reflektointi ovat tärkeä osa sosiaalialan työtä. Koemme myös omien ajatusten esiin tuomisen tekevän opinnäytetyöstä kiinnostavamman niin tehdä kuin lukea. Oma pohdinta tekstiimme on siksikin luonnollista, että tietoa etisessämme yhdistelimme paljon tietoa eri lähteistä.

2.1 Varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle kouluikäisen lapsen suunnitelmallista kasvatusta, opetusta ja hoitamista, jonka tavoitteena on tukea lapsen kehittymistä ja kasvamista sekä tukea yleisesti lapsen hyvinvointia. Toimintaa ohjaa valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka pohjalta laaditaan myös kunnalliset ja päiväkotikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Jokaiselle varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella laaditaan lisäksi henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä vanhempien kanssa. (Opetushallitus 2016, viitattu 16.3.2016; Stakes 2005, 9.)

Varhaiskasvatukseen osallistuminen on vapaaehtoista lukuun ottamatta esiopetusta, joskin jokaisella lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatusta tarjotaan niin päiväkodeissa, perhepäivähoidossa kuin kerho- ja leikkitoimintana. (Opetushallitus 2016, viitattu 16.3.2016.) Tätä kerhotoiminnan tapaista varhaiskasvatusta kutsutaan useissa kunnissa nimellä avoin varhaiskasvatus (Oulun kaupunki 2016, viitattu 16.3.2016; Joensuun kaupunki 2016, viitattu 16.3.2016; Riihimäen kaupunki 2014, viitattu 16.3.2016).

Varhaiskasvatus tekee moniammatillista yhteistyötä eri verkostojen kanssa. Usein yhteistyötä tehdään muun muassa sosiaali-, kulttuuri- ja terveystoimen, seurakuntien, järjestöjen ja eri palveluntuottajien kanssa. Verkostoyhteistyön tavoitteena on hyvinvoinnin edistämisen lisäksi puuttua mahdollisiin riskitekijöihin lapsen elämässä riittävän ajoissa. (Stakes 2005, 10.)

Varhaiskasvatuksessa termi kasvatuskumppanuus viittaa vanhempien ja henkilöstön tietoiseen kasvatusyhteistyöhön. Siinä yhdistyvät sekä lasten vanhempien kasvatusoikeus ja -vastuu että varhaiskasvatuksen henkilöstön ammatilliset tietotaidot. Kasvatuskumppanuuden tarkoituksena on lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen niin lapsen kasvussa, kehityksessä kuin oppimisessakin. Yhteistyöhön sitoutumisen lisäksi kasvatuskumppanuus on konkreettisia tekoja kuten organisointia ja sopimuksia. (Stakes 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuuden avulla voidaan huomata mahdollisimman varhain lapsen tarve tukeen, apuun tai suojeluun (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2014, viitattu 26.10.2015). Kasvatuskumppanuus saa erityisen tehtävän niissä tilanteissa kun vanhempien voimat ja kyvyt eivät riitä tukemaan lasta. Silloin muiden kehitysyhteisöjen on otettava suurempi vastuu kasvatuskumppanuudesta, sillä jollei kasvatuskumppanuus toimi, lapsi voi jäädä ilman aitoa tukea ja kohtaamista. (Rimpelä 2013, 32.) Kasvatuskumppanuuden toteutuminen vaatii molemminpuolista kuuntelemista ja kunnioitusta sekä luottamusta. Erityisesti perheen omaa asiantuntijuutta tulisi huomioida muun muassa vastaanottamalla tietoa vanhemmilta. Myös kyky kuunnella lasta kehittyy kasvatuskumppanuuden myötä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2014, viitattu 26.10.2015.)

Vastuu kasvatuskumppanuuden luomisesta on varhaiskasvattajilla (Stakes 2005, 31). Koemme, että myös vanhemmilla on suuri vaikutus siihen, millaiseksi kasvatuskumppanuus muodostuu. Työntekijän hyvät vuorovaikutustaidot eivät ole mielestämme takuu kasvatuskumppanuuden onnistumisesta. Vanhempien on oltava aidosti kiinnostuneita oman lapsensa voinnista, kasvusta ja kehityksestä.

2.2 Monikulttuurisuuden huomioiminen kasvatuskumppanuudessa

Monikulttuurisessa kasvatuskumppanuudessa on tärkeää huomioida vanhempien ja perheiden oma kulttuuritietämys, sillä he ovat oman kulttuurinsa asiantuntijoita. Avoin ja luonteva suhtautuminen eri kulttuureita kohtaan tuo helpotusta kasvatuskumppanuuden luomiselle. (Ota koppi 2012, 6.) Vanhempien ja työntekijöiden välinen keskustelu lisää molempien tietoisuutta toisen kasvatuskulttuuria kohtaan. Yhdessä kasvattaminen vaatii kompromissien tekoa. (Halme & Vataja 2011, 71-72.) Toisaalta liika kulttuurierojen korostaminen voi loukata (Dervin & Keihäs 2013, 107).

Jotta perhelähtöinen varhaiskasvatus ja kasvatuskumppanuus toteutuvat myös maahanmuuttajavanhempien kanssa, tarvitsee varhaiskasvattaja usein uusia menetelmiä tasavertaisuuden ja perheiden osallisuuden toteuttamiseksi. Kasvatuskeskusteluissa tulee esille usein erilaisia asioita kuin kantaväestöön kuuluvien kanssa. Esimerkiksi se, millaista suomalaisessa päiväkodissa on ja millaiset kasvatuskeinot ovat käytössä ja hyväksyttäviä. Luottamuksellisen ja toimivan kasvatuskumppanuuden syntyminen voi viedä tavallista kauemmin, jos esimerkiksi näkemyserot ovat suurempia kuin kantaväestön kanssa. (Halme & Vataja 2011, 71, 73, 75.)

Räikeät arvostiriidat ovat yleisiä työntekijän ja asiakkaan välillä (Paavola & Talib 2010, 75). Työntekijän on hyvä pohtia omia arvojaan ja tiedostaa kipeät kohdat. Tilanteiden reflektointi jälkikäteen auttaneen ymmärtämään omia arvoja ja mahdollisia arvostiriitoja, joita perheiden kanssa on. Mietisen, Jokisen ja Mikkosen (2013, 184) mukaan värinymmärryksiä voi tapahtua helposti tilanteissa, joissa asiakas haluaa miellyttää viranomaista, ja viranomainen taas ei sen vuoksi saa todellista kuvaa asiakkaan tarpeista tai huomaa, jos jompikumpi on ymmärtänyt jotain väärin. Tällaisessa tilanteessa voisi mielestämme auttaa, jos työntekijä on ottanut etukäteen selvää asiakkaan lähtömaan viranomaiskäytännöistä ja koettaisi selittää asiakkaalle kuinka käytännöt eroavat Suomen ja lähtömaan välillä. Toki tällaisen uuden ajattelumallin omaksuminen ja erilaisten toimintatapojen sisäistäminen vie asiakkaalta oman aikansa.

Tärkeää on muistaa, että kaikki värinymmärrykset eivät kuitenkaan johdu mahdollisista kulttuurieroista. Joskus keskustelijat voivat itse manipuloida vastakeskustelijoita vetoamalla omaan kulttuuriinsa esimerkiksi halutessaan jotain tai virhettä perustellessa. Etenkin epävarmuutta aiheuttavissa tilanteissa kulttuurin taakse on helppo ikään kuin piiloutua. Vuorovaikutukseen vaikuttavat kulttuurin lisäksi muutkin tekijät, kuten esimerkiksi osallistujien tunnetila, koulutus tai auktoriteetti-

asema. Monikulttuurisen vuorovaikutuksen ongelmakohtat on joskus turhan helppo selittää kulttuurieroilla. (Dervin & Keihäs 2013, 104-106.) Muistaa kannattaa myös se, että vaikka omat taidot kulttuurien väliseen kommunikointiin olisivat kuinka hyvät, ei se välttämättä riitä. Onnistuneeseen vuorovaikutukseen tarvitaan kaksi tai useampi osapuoli, ja heidän kaikkien taidot, tunteet ja motivaatio vaikuttavat lopputulokseen. Molemmat osapuolet ovat siis vastuussa kommunikoinnin lopputulemasta. (Dervin & Keihäs 2013, 122.)

2.3 Kasvatuskumppanuuden neljä periaatetta

Marja Kaskela ja Marjatta Kekkonen esittelevät kirjassaan Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta (2006) neljä kasvatuskumppanuutta ohjaavaa periaatetta. Ne ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Valitsimme nämä käsitteet tarkemman käsittelyn alle, sillä mielestämme ne ovat keskeisessä osassa vuorovaikutusta sosiaalialalla.

Kuuleminen

Vuoropuhelussa oleellisinta on kuuntelu ja toisen kuuleminen. Kuuleva suhde edellyttää keskittymistä ja läsnäoloa. Empaattisuuden, rehellisyyden ja kiinnostuksen tunteet kertovat vuoropuhelusta, jossa on positiivinen ja turvallinen ilmapiiri. Kuunteleminen voi aiheuttaa myös huonoja tunteita ja ajatuksia, toisinaan se on riskin ottamista. On vältettävä erityisesti oletuksia, luennoimista sekä toisen kritisoimista, koska silloin loppuu aito kuuleminen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Monikulttuuristen perheiden kanssa työskennellessä mielestämme olettamuksien välttely tulee erityisesti ottaa huomioon. Stereotypioista ei välttämättä pääse kokonaan eroon, mutta ne voi oppia tunnistamaan omassa ajattelussa (Darvin & Keihäs 2013, 100). Toisaalta taas monikulttuuristen perheiden kanssa muistane kiinnittää paremmin huomiota omien oletuksien ja stereotyyppien havainnointiin. Stereotypioita on myös oman ryhmän ja yhteisön jäsenistä (Darvin & Keihäs 2012, 99).

Kiireen keskellä kuuleminen voi olla hankalaa sekä työntekijöille että vanhemmille. Kaskelan ja Kekkosen (2006, 33-34) mukaan kuulemaan pysähtyminen ei vaadi paljon aikaa, vaan paremminkin tahtoa kuulla toista. Heidän mielestään kasvatuskumppanuuden kannalta tärkeimpiä hetkiä ovat päivähoitoon tuonti- ja hakutilanteet, koska ne ovat kohtaamisen, kerronnan ja kuulemisen hetkiä.

Kunnioitus

Toisen ihmisen hyväksymistä ja arvostamista kutsutaan kunnioittamiseksi. Myönteisyys ja avoimuus näkyy ajatusten lisäksi konkreettisina tekoina. Kunnioittamista opitaan kuuntelemisen avulla, ja kertominen helpottuu kunnioittavassa ilmapiirissä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34.) Esimerkki tällaisesta myönteisyydestä ja avoimuudesta on, kun työntekijä tosissaan pohtii voisiko asian toteuttaa vanhemman ehdottamalla tavalla, vaikka ajatus tuntuisi aluksi mahdottomalta.

Kunnioittavan suhteen luominen ei ole niin helppoa kohdatessa erilaisuutta. Helposti vierastamme asioita ja tapoja, jotka tuntuvat kaukaiselta itselle. Vanhemman kunnioitusta on se, etteivät työntekijät valehtele tietävänsä asioista, joista todellisuudessa on vähäinen ymmärrys. (Kaskela & Kekkonen 2006, 35.) Näissä tilanteissa kysyminen voi olla kunnioitusta luova tapa. Jotta kasvatuskumppanuus olisi aitoa, tulee mielestämme myös perheen kunnioittaa varhaiskasvattajaa. Parhaimmillaan kasvatuskumppanuus toiminee, kun molemmat osapuolet kunnioittavat ja arvostavat toisiaan.

Luottamus

Kuulemisen ja kunnioituksen kautta syntyy luottamus. Vanhemmat kokevat luottamusta erityisesti silloin kun kasvattajalla on sensitiivinen suhde lapseen. Työntekijöiden tietämyksen näkyminen vanhemmalle luo luottamuksen tunteita. Kasvattajan työhön kuuluu silti keskeneräisyyden kestäminen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36-37.)

Toinen luottamusta rakentava asia on vanhempien toiveiden huomioiminen lapsen hoidollisissa, kasvatuksellisissa sekä opetuksellisissa asioissa. Kun ne huomioidaan, vanhemmat kokevat konkreettisimmin osallistuvansa lapsena elämään. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.) Mielestämme tärkeää luottamuksen synnyttämisessä on pitää mahdolliset annetut lupaukset. Jos esimerkiksi lupaan huomioida jokin lapsen liittyvä asia, mutta vanhemmille selviää että näin ei ole tehty, on jo

saavutettu luottamus mahdollisesti menetetty. Lupausten pitäminen on mielestämme konkreettinen osoitus siitä, että on luottamuksen arvoinen.

Pohdimme myös sitä, voiko vanhemman oma mahdollinen ristiriitainen suhtautuminen omaan kulttuuriin vaikuttaa luottamuksen syntyyn. Jos vanhempi esimerkiksi pelkää leimautuvansa kulttuurinsa vuoksi, ja siksi pelkää tuoda sitä esiin. Tässäkin nousee mielestämme työntekijän ammattitaito tärkeään rooliin, jotta tällainen tilanne tulee huomatuksi ja huomioituksi vuorovaikutuksessa.

Dialogi

Dialogi mahdollistuu kuulemalla. Dialogisessa vuoropuhelussa on tilaa jokaisen omille ajatuksille, sillä tietämys on tasa-arvoista. Suorapuheinen ja rehellinen keskustelu onnistuu kuulemisen ja kunnioituksen vuoksi. Kasvatuksessa dialogi on merkityksellinen, koska se synnyttää vanhemman ja kasvattajan välille yhteisöllisyyttä sekä liittää molemmat lapsen kasvatukseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38, 40.)

Dialogin, aktiivisen keskinäisen vuorovaikutuksen, tavoitteena on saavuttaa yhteinen ymmäryks. Dialogisessa vuorovaikutuksessa ei tarvitse luopua omasta mielipiteestä, mutta asioihin suhtautumista voi tarvittaessa muuttaa. Dialogin avulla tietoisuus omasta ja toisen ajattelusta lisääntyy vähitellen. Se edellyttää molemminpuolista kuuntelemista ja kuulemista. (Salo-Lee, L. 2009, viitattu 3.1.2016.)

Kulttuurin voidaan nähdä olevan dynaamista, jolloin sitä luodaan koko ajan uudelleen yhdessä, sillä kulttuuri perustuu yhteiseen tietoon ja jaettuihin merkityksiin. Saman näkemyksen mukaan kulttuureilla on erilaisia osa-alueita, jotka sisältävät eri arvoja ja merkityksiä. Ihminen kuuluu eri ryhmiin, jolloin hänet pitäisi nähdä muunakin kuin kansallisen kulttuurin edustajana. (Jensen 2015, viitattu 27.10.2015.) Työntekijän olisi mielestämme tärkeää kyetä luomaan tilanteita, joissa kulttuurienvälinen dialogi mahdollistuu.

Yksikulttuurinen kommunikointi perustuu samanlaisuuteen. Kun on yhteinen kieli, arvot ja käyttäytymisnormit, on helpompi ennustaa kuinka vastapuoli reagoi. Eri kulttuurista olevien ihmisten välinen kommunikointi taas perustuu vastaavasti erilaisuuteen ja sen myötä vastapuolen reagointia on vaikea ennustaa. (Bennett 1998, 2-3.) Tämä epävarmuus toisen reagoinnista johtanee arasteluun

edes aloittaa kommunikointi toisen kulttuurin edustajan kanssa. Sinällänsä tämä on mielestämme huono tapa ajatella, sillä eihän oman kulttuurin edustajankaan reaktiosta voi olla täysin varma.

2.4 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

Kasvatuskumppanuuden rakentuminen alkaa tutustumisella. Usein ensitapaaminen sovitaan perheen omaan kotiin, jotta vanhemmilla olisi turvallinen olo kertoa ajatuksistaan. Ensitapaaminen voidaan järjestää myös päiväkodin tiloissa tai muuassa hyvässä paikassa. Tutustumiskäynnillä keskustellaan lapsen päivähoidon aloitukseen liittyvistä asioista huomioimalla perheen omat odotukset ja toiveet. Vanhempia tuetaan, jotta he osaisivat valmistella lastansa päivähoidon aloitukseen. Aloituskeskustelun aikana työntekijällä on oiva tilaisuus aloittaa kuulevan ja luottamuksellisen suhteen rakentamisen perheen kanssa. Aloituskeskustelu käydään ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidon, mutta mahdollisesti myös siirtymätilanteissa esimerkiksi päiväkodin vaihtuessa. (Kaskela & Kekkonen 2006. 41-42.) Mietimme sitä, että kuinka usein tämä ensitapaaminen kuitenkin loppujen lopuksi on perheen kotona. Ajatuksena se on hieno ja kannatettava, mutta käytännössä se luultavasti kaatuu resurssipulaan.

Lapsi ja vanhemmat tutustuvat päivähoidon niin sanotulla tutustumisjaksolla. Se mahdollistaa lapselle jatkuvuuden tunteen säilymisen, koska siirtyminen päivähoidon ei ole äkillistä. Aiemmin tapahtuneiden tutustumiskäynnin ja aloituskeskustelun ansiosta lapsen ja kasvatustyöntekijän on helpompaa aloittaa yhteinen arki. Erokokemukseen ja ikävään on suhtauduttava myötätuntoisesti ja tuettava erityisesti pieniä lapsia, jotka eivät kykene vielä puheella ilmaisemaan tunteitaan. Ikävän ja erokokemuksen lievittämisessä auttavat muun muassa lohduttaminen ja symboliobjektit, kuten valokuvat vanhemmista sekä omahoitaja. Tärkeintä on, että lapsi saa aloitusvaiheessa tukea sekä omilta vanhemmiltaan että kasvattajilta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43-44.)

Kasvatuskumppanuus rakentuu ja etenee vanhempien ja työntekijöiden välillä koko päivähoidon ajan. Eniten yhteistä vuoropuhelua tapahtuu niissä hetkissä, kun vanhempi tuo tai hakee lapsensa päivähoidosta. Tällöin on tärkeää osallistaa keskusteluun myös lapsi itse. Myönteiset, jopa tavanomaiset keskustelut ovat arvokkaita erityisesti vanhemmille, koska ne auttavat ylläpitämään suhdetta lapseen. Dialogisessa suhteessa on helpompaa puhua arkisten asioiden lisäksi myös vaikeista asioista. Työntekijöiden tulisi vahvistaa vanhempien luottamusta henkilöstön tietoihin ja taitoihin

erityisesti silloin, kun lapsi tarvitsee erityistä tukea. Avoimien kysymyksien avulla annetaan tilaa vanhempien omille näkemyksille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44-45, 47.)

Kasvatuskeskustelut ovat merkittäviä tilanteita kasvatuskumppanuutta rakentaessa (Kaskela & Kekkonen 2006, 45). Yksikön oman varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi laaditaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Molemmissa suunnitelmissa on huomioitava vanhempien toiveet. Varhaiskasvatussuunnitelmien avulla henkilöstö havainnoi ja kehittää toimintaansa tehokkaammin. Kasvatuskeskusteluissa käydään lävitse suunnitelmista esiin nousevia asioita esimerkiksi lapsen erityisistä tarpeista. Tärkeintä on kuitenkin kiinnittää huomioita asioihin, jotka myönteisesti vahvistavat lapsen kehitystä. (Stakes 2005, 32-33.) Kasvatuskeskusteluissa myönteinen ja kannustava ilmapiiri on hyväksi. Tietoinen havainnointi lisää kasvattajan tietämystä ja ymmärrystä lapsesta ja se taas rakentaa luottamusta vanhempien ja työntekijöiden välille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46.)

2.5 Kulttuuri ja monikulttuurisuus

Kulttuuri-käsitteeseen liittyy monenlaisia tulkintoja. Sitä on luonnehdittu muun muassa sanoilla henkinen viljely, sivilisaatio ja sivistys. (Rauhala 2009, 12-13.) Lauri Rauhala (2009, 17) viittaa kirjassaan Edwar Taylorin määritelmään kulttuurista: "Kulttuuri on kompleksikokonaisuus, joka sisältää tiedon, uskon, taiteen, moraalin, lain, tavat sekä muut ominaisuudet ja tottumukset, jotka ihminen on hankkinut yhteisön jäsenenä.". Bennett (1998, 3) kirjoittaa, että kun puhutaan kulttuurista, ihmisille tulee usein ensin mieleen taide, kirjallisuus tai klassinen musiikki. Bennettin mielestä nämä ovat kulttuurin instituutioita, eli tiettyyn muotoon jäsentynyttä, rutinoitunutta käytöstä. Hän viittaa myös akateemiseen määritelmään kulttuurista, joka sisältää sosiaaliset, taloudelliset, poliittiset ja kielelliset systeemit, sekä kulttuurin koettuun puoleen, joka sisältää opitut ja jaetut uskomukset, käyttäytymismallit ja arvot.

Ihmisten teot, tietoiset ja tiedostamattomat sekä niiden aikaansaannokset ovat kulttuuria. Kulttuuriin liittyy sen sosiaalinen puoli, koska kulttuurin ajatellaan elävän ihmisten keskuudessa. Kulttuurin luomista sen sijaan voi harjoittaa yksin. (Rauhala 2009, 14-15, 17.) Ihminen voi esimerkiksi luoda omantyyllisensä kulttuurin poimimalla elämäänsä vaikutteita eri uskonnoista kuitenkin niihin sen enempää sitoutumatta. Kulttuuri määritellään myös luonnon vastakohtaksi, sillä kulttuurilla halu-

taan saavuttaa jotakin, mitä luonnostaan ei ole (Rauhala 2009, 14). Emme näe kulttuuria kuitenkaan luonnosta irrallisena asiana, sillä moni kulttuuri saa vaikutteita juuri luonnosta. Esimerkiksi ekologista elämäntapaa harjoittava ihminen luo kulttuurinsa luonnon kunnioittamisesta.

Yksilöllisessä eli individualistisessa kulttuurissa korostetaan ihmisen identiteettiä ja minäkeskeistä maailmankuvaa. Individualistisissa kulttuureissa yhteiskunta olettaa ihmisen huolehtivan itsestään ja perheestään. Yhteisökeskeisessä eli kollektiivisessa kulttuurissa taas korostuu me-keskeisyys. Ristiriitatilanteissa yhteisön tarpeet mielletään yksilöiden tarpeita tärkeämmäksi. Jokaisella yhteisön jäsenellä on oma roolinsa yhteisössä ja esimerkiksi vanhempien kunnioittaminen on suotavaa. (Väestöliitto 2015b, viitattu 24.1.2016.)

Edellä kerrottujen esimerkkien pohjalta voi päätellä, että kulttuurille yhtä monta määritelmää kuin on määrittelijääkin. Mielestämme kulttuuria on kaikkialla ja se liittyy kaikkeen, mitä ihminen tekee tai ajattelee. Tätä näkemystämme tukevat myös Dervin & Keihäs (2013, 103), joiden mukaan kulttuuria on kaikkialla: muun muassa keskusteluissa, mediassa, tieteessä ja elämäntavoissa. Arkipäivässä ei ole välttämättä edes tarpeellista määritellä kulttuuria sen tarkemmin, mutta tieteellisessä tutkimuksessa määrittely on tärkeää, jotta sekä lukija ja tutkija ymmärtävät tutkimuksen samalla tavalla. Opinnäytetyössämme miellämme kulttuurin etupäässä arvoiksi ja normeiksi, sillä mielestämme ne ovat kasvatuskumppanuuden kannalta keskeisimmät ja arjessa näkyvimvät kulttuurin piirteet.

Monikulttuurisuudesta monille tulee ensimmäisenä mieleen maahanmuuttajat ja heidän valtaväestön tavoista eroavat tavat. Mielikuvat maahanmuuttajista liittyvät usein pakolaisiin ja turvapaikanhakijoihin, vaikka maahanmuuttajuus ja monikulttuurisuus ovat tätä huomattavasti laajempia käsitteitä. Maahanmuuttajia ovat kaikki ulkomaalaiset henkilöt, jotka muuttavat maahan aikomuksenaan oleskella siellä pidempään (Väestöliitto 2015a, viitattu 26.10.2015). Syitä maahanmuutolle on monenlaisia: osa tulee esimerkiksi työn tai rakkauden perässä, ja osa taas on pakolaisia tai turvapaikanhakijoita.

Monikulttuurisuutta on etnisyyden, kulttuurin ja kielen lisäksi muun muassa eri uskontojen moninaisuutta, ihmisten erilaisia seksuaalisia suuntautumisia tai vaikkapa vammaisuutta. Myös esimerkiksi maalla ja kaupungissa asuvilla on usein hieman erilainen kulttuuri, vaikka kaikki olisivat syntyperältään suomalaisia. Monikulttuurisuus on siis keskeinen osa yhteiskuntaamme ja kulttuuriamme

ylipäättään, ja sen voi ajatella viittaavan kaikkiin yhteiskuntamme toisistaan poikkeaviin kulttuureihin. (Paavola & Talib 2010, 11.) Suomessa perinteisiä vähemmistöjä ovat suomenruotsalaiset ja saamelaiset. Lisäksi esimerkiksi viittomakieliset, romanit ja eri maahanmuuttajaryhmät kuuluvat kieli- ja kulttuurivähemmistöihin. Kulttuurillisia erityispiirteitä löytyy lisäksi muun muassa eri uskontoihin kuuluvilta sekä eri ikäryhmiltä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, viitattu 26.10.2015.)

Eri uskontokuntiin kuuluvien määrää on vaikea arvioida muun muassa sen vuoksi lasketaanko lapset jäseniksi vai ei (Uskonnonvapaus 2014, viitattu 21.12.2015), mutta tilastojen mukaan Suomessa on vuoden 2012 lopussa ollut esimerkiksi lähes 60 000 ortodoksia, 19 000 Jehovan todistajaa ja 15 000 vapaakirkkoon kuuluvaa (Tilastokeskus 2013, viitattu 21.12.2015). Vaikka luvut eivät sinällänsä ole suuria, uskomme että paikallisesti eri uskontokuntien näkyvyydessä voi olla huomattavia eroja. Joillakin alueilla uskonnollisuus voi ilmetä arjessa normaalia enemmän ja se tulee ottaa päivittäisessä työssä huomioon, kun taas toisaalla uskonnot eivät välttämättä näy arjessa lainkaan.

Toisaalta, jos ajattelemme monikulttuurisuuden käsitteen hyvin laajana, on kaikki työ ja vuorovaikutus monikulttuurista. Jo samalla kadulla asuvien perheiden kulttuurit voivat erota toisistaan huomattavasti, vaikka he näennäisesti kuuluisivat samaan kulttuuriin. Dervin ja Keihäs (2013, 120-121) puhuvat uudesta kulttuurienvälisyydestä. Heidän mielestään tärkeää on kohdata yksilö, ilman vahvasti määriteltyjä näkemyksiä omasta ja toisen kulttuurista. Toinen ihminen tulisi kohdata niin, että todellinen yksilön monimuotoisuus ja kunnioitus olisi vuorovaikutuksen taustalla ilman että taikerrutaan ulkoisiin seikkoihin.

2.6 Monikulttuurinen osaaminen

Kansainvälistyvä maailma tuo mukanaan tarpeen kyetä toimimaan eri kulttuuriataustoista tulevien ihmisten kanssa (Talib, Löfström & Meri 2004, 159). Kulttuurien väliset kohtaamiset ovat nykyisessä yhteiskunnassamme arkipäivää, joten monikulttuurisesta osaamisesta on hyötyä kaikille. Kulttuurien välisiä kohtaamisia meillä on niin työn ja koulutuksen puolesta kuin ihan arjen konteksteissa. (Salo-Lee 2009, viitattu 2.8.2015.) Kulttuurien välinen osaaminen vaikuttaa siihen, miten me tulkitsemme tai tuotamme tekstejä ja kuvia. Se vaikuttaa luonnollisesti siihen, miten me kohtaamme muita ihmisiä. (Dervin & Keihäs 2013, 121.) Jotta voidaan miettiä miten monikulttuurisuustaitoja voi kehittää, täytyy ensin pohtia mitä monikulttuurisella osaamisella tarkoitetaan.

Kulttuurien välisellä osaamisella voidaan tarkoittaa kulttuurien välistä tiedostamista, herkkyyttä, sopeutumista tai tehokkuutta. Lisäksi voidaan puhua kulttuurien lukutaidosta, jolla tarkoitetaan kykyä ymmärtää ja löytää kulttuurien eri merkityksiä. Kun tiedostaa merkitykset, kykenee arvioimaan ja vertailemaan eri kulttuureita. Oman kulttuurin ymmärtäminen on ensimmäinen askel monikulttuuriseen osaamisen tarkoitukselliseen kehittämiseen. (Salo-Lee 2009, viitattu 2.8.2015.) Se, että tuntee jonkin kulttuurin hyvin, ei vielä takaa monikulttuurista osaamista. Vaikka henkilöllä olisi kuinka hyvät tiedot jostakin kulttuurista, se ei vielä tarkoita, että henkilön kyvyt kommunikoida monikulttuurisesti olisivat hyvät (Bennett 1998, 3). Turhaa kulttuurien välisten erojen korostamista tulisi välttää, jotta yhteiskunnasta tulisi aidosti monikulttuurinen (Dervin & Keihäs 2013, 22).

Kulttuurien välinen osaaminen voidaan nähdä myös kyynä kyetä tarkastelemaan toisten ihmisten toimintaa monista eri näkökulmista. Yleensä ihmiset ovat etnosentrisiä, eli omakulttuurikeskeisiä, jolloin asioita tarkastellaan oman elinympäristön tuottamien kokemusten kautta. (Salo-Lee 2009, viitattu 2.8.2015.) Tämän pohjalta voisi ajatella kyvyn nähdä maailma toisen silmin auttaa ymmärtämään, ratkaisemaan ja jopa ehkäisemään monia väärinymmärryksiä.

Työntekijälle ensiarvoisen tärkeää on kyetä tiedostamaan ja irtautumaan omasta etnosentrisyydestään. Meillä kaikilla on ennakkoluuloja ja niiden tiedostaminen on ensimmäinen askel niistä luopumiseen. Toisiin kulttuureihin ja tapoihin tutustuminen edistää yksilön ymmärrystä siitä, että omat tavat eivät ole ainoat normaalit. (Korhonen 2013, 63.) Vaikka tarkoitus olisi hyvä, voivat stereotyyptit silti aiheuttaa väärinymmärryksiä (Trux 1999, 181). Työntekijän tulee nähtävästi aktiivisesti pohtia omia ennakkokäsityksiään ja pyrkiä rikkomaan niitä, jotta kulttuurienväliset kohtaamiset ovat taroituksenmukaisia.

Kulttuureihin tutustuessa niihin on helppo ihastua liikaa. Harvoin puhutaan muukalaislumosta eli ksenofiliasta. Tällainen on haitallista, sillä silloin vieraan kulttuurin edustajaa ihaillaan sokeasti kriittittä. Samalla tullaan helposti esineellistäneeksi kyseistä ihmistä. (Dervin & Keihäs 2013, 137.) Mielestämme vieraiden kulttuurien edustajia kohdatessa tärkeää on kyetä löytämään keskitie. Toisaalta täytyy olla avoin, mutta myös terve kriittisyys on hyvä säilyttää, ihan kuten kaikessa muusakin työskentelyssä.

Monikulttuurisessa osaamisessa täytyy muistaa jatkuva itsensä ja taitojensa kehittäminen. Nämä taidot eivät ole pysyviä, sillä jatkuva muutos koskee myös kulttuurien välistä kohtaamista. Ihmiset

ja kulttuurit kehittyvät ja muuttuvat. (Dervin & Keihäs 2013, 143,148.) Elämämme ja kulttuurimme ovat hyvin erilaisia verrattuna vaikkapa 50-luvun Suomeen. Meille vuosikymmeniä sitten vallassa olleet kulttuuri-ilmiöt ovat vieraita, mutta myös 2010-luvulla elävien nuorten kulttuuri tuntuu jo itsellemme osittain kaukaiselta.

2.7 Kulttuurisensitiivinen monikulttuurisuuskasvatus

Kulttuurisensitiivisyys on herkkyyttä ottaa huomioon eri kulttuurien erikoispiirteet (Tyttöjen talo 2016, viitattu 13.3.2016). Luottamus, hyväksyntä ja kunnioitus kuuluvat tasavertaiseen kumppanuuteen ja ilman niitä kulttuurisensitiivinen työ ei toteudu. Papadopulos viittaa Mayeroffin ajatuksiin siitä, että luottamus toiseen vaatii rohkeutta ja se voi sisältää riskejä. Husbandin ja Hoffmannin mukaan väärinymmärrykset ja monitulkinnat ovat mahdollisia erityisesti kulttuurirajoja ylittävissä vuorovaikutuksissa. (Papadopoulos 2006, 16-17.)

Kulttuurinen vuorovaikutus kompetenssi (cultural communicative competence) vaatii ymmärrystä tietyn kulttuurin arvoista, vuorovaikutussäännöistä ja käyttäytymismalleista. Monikulttuurinen kommunikaatio (intercultural communication) on perustaitoa huomata haasteet vuorovaikutuksessa kulttuurirajojen ylitse. Sen vuoksi on pysyttävä yhteydessä oman todellisuudentajun kanssa ja huomioida omiin arvoihin ja odotuksiin kohdistuvat mahdolliset haasteet. (Papadopoulos 2006, 17.) Truxin (1999, 210) mukaan aitoon kulttuurien väliseen kommunikaatioon päästään kun antaudutaan kasvokkain käytävään vuorovaikutukseen. Tällöin hänen mukaansa kulttuurit nähdään merkitysjärjestelminä, jotka lähtevät omista lähtöoletuksista.

Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa korostetaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta, jonka mukaan kaikkia lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti. Lasten koulutuksessa tulee kunnioittaa lapsen ja hänen perheensä kulttuuritaustaa esimerkiksi mahdollistamalla heidän oman uskonnon tai kielen harjoittaminen. (Eerola-Pennanen 2011, 233-234.)

Eerola-Pennanen viittaa tekstissään (2011, 241) James A. Banksin ajatuksiin monikulttuurisen varhaiskasvatuksen toteuttamisesta. Yksinkertaisin tapa monikulttuurisuuskasvatuksen toteuttamiselle on huomioida esimerkiksi eri kulttuurien juhlapyhät. Banks varoittaa, että pelkkä keskittyminen kulttuurien eksoottisiin puoliin tekee kasvatuksesta hajanaisen. Vaarana on opetuksen jääminen valtaväestöä korostavaksi. (Eerola-Pennanen 2011, 241.)

Työntekijöiltä tasa-arvon ja kaikkien kulttuurien huomioiminen arjessa vaatii mielestämme tietoa kyseisistä kulttuureista sekä luovuutta, jotta valtaväestölle vieraat kulttuurit saadaan luontevasti osaksi arkea valtakulttuurin rinnalle. Tietoa kulttuureista voi etsiä niin kirjoista, internetistä kuin kysyä suoraan lapsilta ja heidän perheiltään. Kun tieto on hankittu suoraan lapsen perheeltä, tuetaan perheen osallisuutta ja saadaan varminta tietoa, koskien juuri sen perheen tapoja.

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tässä luvussa kerromme opinnäytetyömme toteutuksesta. Aloitamme esittelemällä työn tarkoitusta ja sen hyödynnettävyyttä. Siitä siirrymme käsittelemään ja perustelemaan valitsemaamme tutkimusmenetelmää, jonka lomassa kerromme konkreettisesti prosessimme etenemisestä aina aineiston keruusta sen analysointiin. Eettisyys on keskeinen arvo niin tutkimusmaailmassa kuin sosiaalialalla yleensäkin, joten opinnäytetyömme eettistä puolta ja luotettavuutta olemme myös arvioineet.

Tämän luvun kirjoittamista varten olemme sisäistäneet tutkimuksen tekemisen periaatteita sekä olemme päässeet soveltamaan niitä käytännössä. Kirjoittaessamme tätä opinnäytetyötä, pääsimme myös analysoimaan tutkimisen teoriaa ja opinnäytetyömme tekemisen käytäntöä.

3.1 Tutkimusongelma ja -tehtävä

Tutkimusongelman rajaaminen tulee tehdä prosessin alussa, jotta tutkimusmenetelmät osataan valita oikein. Toisaalta liian tarkka rajaaminen voi irrottaa koko tutkimuksen asiayhteydestä. (Kananen 2014, 32.) Olemme rajanneet opinnäytetyömme tutkimusongelmamme siten, että siinä on hienan joustovaraa esimerkiksi sen suhteen keskitymmekö enemmän kokemuksien vai toiveiden kartoittamiseen tai että keskitymmekö kaikenlaisiin monikulttuurisiin perheisiin vai ainoastaan mahanmuuttajataustaisiin.

Opinnäytetyömme pääteemat ovat kasvatuskumppanuus ja monikulttuurisuus. Niiden pohjalta teimme haastattelua varten lisäkysymyksiä. Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia kokemuksia monikulttuuristen perheiden vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa?
2. Millaisia toiveita monikulttuuristen perheiden vanhemmilla on kasvatuskumppanuutta kohtaan?

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata monikulttuuristen vanhempien kokemuksia ja toiveita varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuudesta. Tavoitteenamme on hyödyntää saatuja vastauksia

tulevaisuudessa omassa työssämme toivoen, että muutkin varhaiskasvattajat hyödyntäisivät niitä. Yhteistyökumppanimme toimii oululaispäiväkotien johtaja. Saimme ideoita työmme toteuttamiseen Oulun varhaiskasvatuksen maahanmuuttajakoordinaattorilta. Uskomme, että myös Oulun kaupunki saa kaivattua tietoa monikulttuuristen perheiden kokemuksista opinnäytetyömme myötä. Toivomme, että opinnäytetyömme ansiosta monikulttuuristen perheiden vanhemmat saavat kertoa kokemuksiaan ja tuotua esiin näkemyksiään ja toiveitaan kasvatuskumppanuuden toteuttamisen suhteen. Kun nämä toiveet huomioidaan varhaiskasvatustyössä, uskomme sen edistävän toimivaa kasvatuskumppanuutta ja sitä kautta lapsen hyvinvointia. Mielestämme toimiva kasvatuskumppanuus on etenkin lapsen etu.

Opinnäytetyömme hyödyntää ammatillisista osaamistamme ja kehittymistämme monin eri tavoin. Tutkimuksellinen kehittämisosaamis-kompetenssi sisältää käytännön kokemuksen uuden tiedon tuottamisesta. Sosionomin tulisi sisäistää työote, joka on tutkiva, reflektiivinen sekä kehittävä. (Tamk Sosiaaliala 2016, viitattu 4.1.2016.) Työmme kehittää myös taitojamme erityisesti eettisessä sekä asiakastyön osaamisessa, sillä työtä tehdessämme olemme pohtineet kuinka toteuttaa haastattelu ja tulosten julkaisu mahdollisimman eettisesti. Asiakastyön osaaminen puolestaan on lisääntynyt kontaktissa asiakkaiden kanssa.

Tieteellisen tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa ja viedä yhteiskuntaa ja tieteenalaa eteenpäin (Kananen 2014, 30). Opinnäytetyömme tutkimustehtävä on tässä mielessä onnistunut, sillä samasta aiheesta emme löytäneet juurikaan aiempia isoja tutkimuksia. Ylipäätään kasvatuskumppanuuden ja monikulttuurisuuden yhdistäminen tutkimuksissa ja kirjallisuudessa on melko harvinaista. Valmiista opinnäytetöistä löytyi kuitenkin useampi monikulttuurista kasvatuskumppanuutta käsittelevä työ, joten selkeästi aiheesta ollaan kiinnostuneita.

3.2 Opinnäytetyön metodologiset lähtökohdat ja tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyömme toteutimme kvalitatiivisen tutkimuksen periaatteita noudattaen. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on kuvata todellista elämää. Se voi mahdollistaa monensuuntaisten suhteiden löytämisen, koska todellinen elämä on moninainen. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen kohdetta pyritään tarkastelemaan mahdollisimman laajasti. (Hirsjärvi, Re-

mes & Sajavaara 2007, 157.) Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on kuvata, ymmärtää ja tulkita tutkittavaa ilmiötä sanallisesti käsittelemällä tapausta syvyysuunnassa (Kananen 2014, 18-19).

Kvalitatiivinen tutkimus on hyvä vaihtoehto silloin, kun tutkittavasta aiheesta ei ole vielä tietoa ja teorioita, ja kun ei ole tarvetta yleistämiseen. Laadullista tutkimusta ei voi yleistää, sillä otannat ovat pienet, joten tutkimustulokset pätevät vain tutkimuskohteeseen. (Kananen 2014, 16, 19.) Haastattelimme opinnäytetyötä varten neljää monikulttuuristen perheiden vanhempaa. Pienen otannan vuoksi tämän opinnäytetyön tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia monikulttuurisia perheitä.

Laadullisen tutkimukselle on tyypillistä tiedon saanti ihmiseltä, jonka kanssa tutkija keskustelee tai jota tutkija havainnoi. Aineiston kokoaminen tapahtuu luonnollisissa tilanteissa, ja tapausten käsittely ja tulkinta ovat ainutlaatuista. Saadun aineiston laajan ja yksityiskohtaisen tarkastelun kautta voi paljastua odottamattomia puolia. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.) On tärkeää analysoida itse tutkimusprosessia sekä tutkimuksen aineistoa koko prosessin ajan, sillä aineistoa tulee kerätä niin paljon, että tutkimusongelma ratkeaa ja ymmärrys ilmiöstä syntyy (Kananen 2014, 18-19).

Tarkoituksenmukaisesti valittu kohdejoukko on tyypillistä kvalitatiiviselle tutkimukselle. Yleensä tutkimuksen edetessä tutkimussuunnitelma muotoutuu, jolloin tarvitaan sekä joustavuutta että suunnitelmien muutoksia. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.) Koska laadullisessa tutkimuksessa ei tutkittavaa ilmiötä vielä tunneta, ei tutkimusprosessin tarkkoja vaiheita ole etukäteen mahdollista, saati järkevää, määritellä (Kananen 2014, 28).

Käytimme opinnäytetyössämme tutkimusmenetelmänä teemahaastattelua. Kun halutaan saada selville mitä joku ajattelee jostain asiasta tai ilmiöstä, on helpoin ja luultavasti tehokkain tapa saada vastaus kysymällä henkilöltä itseltään (Eskola & Vastamäki 2001, 24). Puolistukrutoituroidussa tutkimusmenetelmässä eli teemahaastattelussa keskustellaan tietyistä, etukäteen päätetyistä teemoista. Teemahaastattelussa korostuu haastateltavien omien määrittelyiden lisäksi heidän elämänsä maailmansa. Vuorovaikutuksessa syntyville merkityksille on tilaa teemahaastattelussa. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47-48.) Toisin sanoen teemat ja periaatteessa myös kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat. Niiden järjestys, muoto ja laajuus vain voi vaihdella. (Eskola & Vastamäki 2001, 26-27.) Haastatteluihin meillä oli sama runko (LIITE 1), mutta haastattelut poikkesivat silti etene- misjärjestykseltään ja teemojen käsittelyn laajuuden perusteella toisistaan.

Teemoja haastatteluun voi etsiä niin muista tutkimuksista, intuition pohjalta, kirjallisuudesta tai teoriasta (Eskola & Vastamäki 2001, 33). Opinnäytetyössämme teemat nousevat pääasiassa kirjoittamastamme teoriaosuudesta. Tärkeää teemoja miettiessä on muistaa tutkimusongelma (Eskola & Vastamäki 2001, 22). Avoimet kysymykset ovat keskeinen osa haastatteluun pohjautuvaa laadullista tutkimusta, sillä ne tuottavat lauseita ja jopa kokonaisia tarinoita. On tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka esittää kysymyksiä haastattelussa. (Kananen 2014, 24-25.) Avoin haastattelu muistuttaa tutkimustavoista ehkä eniten tavallista keskustelua (Eskola & Vastamäki 2001, 27). Mielestämme puolistrukturoidun teemahaastattelun etuna on sen joustavuus. Toisaalta on valmiina tietty runko jonka mukaan edetään ja joka auttaa muistamaan haastattelutilanteessa kaikki asiat, joita halutaan selvittää. Toisaalta taas se jättää tilaa vapaamuotoisemmalle keskustelulle ja uusille teemoille, joita haastattelun aikana mahdollisesti nousee esiin. Keskustelunomaisen haastattelutilanne myös edisti rentoa ilmapiiriä.

3.3 Aineiston keruu

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tiedon keruun ja analysoinnin pääväline on tutkija itse. Tutkija menee ilmiön luo eli kentälle joko haastattelemaan tai havainnoimaan. Tutkijan kautta olemassa oleva maailma suodattuu valmiiksi tutkimustulokseksi. (Kananen 2014, 19.)

Pysyvä ryhmä kohderyhmänä helpottaa ryhmän tavoittamista (Kananen 2014, 31). Kohderyhmämme toimivat monikulttuuristen perheiden vanhemmat. Tämä on mielestämme hyvin pysyvä ryhmä, sillä vaikka perheet olisivat hyvin yhteiskuntaan integroituneita, vaikuttaa silti taustalla alkuperäinen kulttuuri. Haastateltavien löytämisessä ja valinnassa meitä auttoi yhteistyökumppanimme. Tarkoituksenamme oli haastatella korkeintaan neljää vanhempaa, jotta haastatteluihin ja tulosten analysointiin jäisi riittävästi aikaa. Toivoimme, että haastateltavaksi löytyisi myös perhe, joka on alkujaan suomalainen, mutta jonka kulttuuri eroaa valtakulttuurista. Lisäksi toivoimme, että haastateltavanamme on sekä äitejä että isiä, monipuolisen näkemyksen aikaansaamiseksi. Toiveemme toteutuivat sen suhteen, että saimme neljä vanhempaa haastateltaviksi ja että haastateltavissa oli niin äitejä kuin isiä.

Haastateltavilla on erilaisia syitä osallistua haastatteluihin. Tutkimukseen osallistuessaan haastateltava saa mahdollisuuden tuoda esiin omaa mielipidettään. Toinen mahdollinen motivaatiotekijä on yksinkertaisesti halu kertoa omista kokemuksistaan. Tälle tekijälle voi taustalla olla syynä esimerkiksi ajatus siitä, että minun ajatukseni ovat arvokkaita, tai toive auttaa muita samassa tilanteessa olevia. Syy voi olla myös ihan vain se, että haastateltava on aiemminkin osallistunut tutkimukseen ja se on ollut hänelle mieluisa kokemus. (Eskola & Vastamäki 2001, 25-26.) Toivoimme, että meidän haastattelujemme jälkeen haastateltaville jää hyvä mieli, ja että kokemus on ollut heidän mielestään positiivinen. Varsinaista palautetta emme haastateltavilta keränneet haastattelun jälkeen, mutta kukaan ei vaikuttanut harmistuneelta haastattelusta lähtiessään. Osa haastateltavista keskusteli selkeästi innoissaan teemoistamme ja jonkin verran myös niiden ulkopuolelta. Mikäli kohderyhmää ei kyetä tavoittamaan, tulee tutkimusaiheesta luopua, sillä ilman tutkittavia ei voi tutkia myöskään heihin liittyvää ilmiötä (Kananen 2014, 31). Varasuunnitelmana meillä olikin karottaa päiväkodin henkilöstön kokemuksia kasvatuskumppanuuden toteuttamisesta monikulttuuristen perheiden kanssa.

Haastattelutilaan on syytä kiinnittää huomiota. Sen tulisi olla rauhallinen ja melko virikkeetön, ettei keskittyminen herpaannu haastattelusta muihin asioihin. Huoneeseen mahdollisesti kesken kaiken tuleva kolmas osapuoli katkaisee keskustelun ja sitä voi olla vaikea palauttaa samaan pisteeseen. Liian virallinen tila voi saada haastateltavan tuntemaan olonsa epävarmaksi. (Eskola & Vastamäki 2001, 27-28.) Osa haastatteluistamme keskeytyi hetkeksi, kun huoneeseen saapui muita ihmisiä. Onneksi keskustelu jatkui tilanteen ohi mentyä luontevasti siitä mihin se oli jäänyt. Tätä luultavasti edesauttoi haastateltaville tuttu tila ja että haastattelun keskeyttäneet henkilöt olivat haastateltavillemme tuttuja entuudestaan.

Tila voi sisältää erilaisia valta-asemia korostavia elementtejä. Esimerkiksi jos haastattelija istuu pöydän takana työtuolissa ja haastateltava taas tavallisessa tuolissa, erottaa se helposti haastateltavan ja haastattelijan toisistaan. Tämä taas vaikeuttaa mukavan ilmapiirin luomista ja jopa ymmärtämistä ja ymmärretyksi tulemistä. (Eskola & Vastamäki 2001, 29.) Toiseen haastattelupaikkaamme emme päässeet tutustumaan etukäteen, joten niissä asetelma oli hieman edellä kuvatun kaltainen. Valta-asemaa kuitenkin mursi se, että paikka oli haastateltaville tuttu ja meille haastattelijoillemme uusi.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan aioimme toteuttaa haastattelut päiväkotien tiloissa huhtikuun 2016 aikana. Päiväkodeista yleensä löytyy rauhallisempi huone, jonka ympäristö on kodinomainen

ja tuttu niin haasteltavalle kuin haastattelijalle. Haastattelut venyivät touko-kesäkuun vaihteeseen ja osa haastatteluista siirtyi muualle kuin päiväkotiin. Päiväkodista löytyi rauhallinen ja kodikas huone haastatteluja varten. Äänitimme haastattelut ja toinen meistä oli aina vetovastuussa haastattelun etenemisen suhteen.

Etukäteen tulee pohtia ja suunnitella kuinka haastattelutilanteessa toimii. Molemmilla osapuolilla on varmasti jonkinlainen käsitys haastattelijan ja haastateltavan rooleista, mutta aina nämä käsitkset eivät kohtaa. Useinkaan ei kannata mennä heti itse aiheeseen, vaan esipuheen avulla tulisi luoda rentoutunut ja hyvä ilmapiiri. Tällä pyritään luomaan myös luottamusta haastattelijan ja haastateltavan välille. Tällainen keskustelun avaus voi olla esimerkiksi yleistä keskustelua säästä tai liikenneuhkista. Toisinaan jutustelua voi käyttää kesken haastattelun, jos haastattelun varsinainen aihe tuntuu kaipaavan kevennystä. (Eskola & Vastamäki 2001, 30-31.) Osassa haastatteluista tällaista kevyttä juttelua syntyi luonnostaan sekä meidän että haastateltaviemme puolelta, mutta jälkikäteen ajateltuna osassa haastatteluista olisi voinut luoda tunnelmaa ja luottamusta jutustelemalla vielä enemmän ja pidempään ennen haastattelua ja sen lomassa.

Tärkeää on kiinnittää huomiota siihen millaista kieltä haastattelutilanteessa käyttää. Liika ammattitermien käyttö voi haitata haastateltavan ymmärtämistä ja tuoda tilanteeseen turhia valta-asetelmia. Toisaalta liika puhekielisyys taas voi olla teennäistä. Kielen tulisi olla tilanteeseen ja haastattelijan suuhun sopivaa. (Eskola & Vastamäki 2001, 31-33.) Etukäteen pohdimme, että haastatteluisamme meidän tulee huomioida mahdollisten maahanmuuttajien kielitaito, jotta emme käytä liian vaikeita lauserakenteita tai toisaalta ettemme puhu liian yksinkertaisesti. Käsitteet on myös hyvä käydä yhdessä haastateltavien kanssa läpi, jotta puhumme samasta asiasta. Haastateltaviemme kielitaito oli kuitenkin hyvä ja käsitteet tuttuja, joten selkeämpään kielenkäyttöön ei ollut tarvetta.

Tietoperustaan olemme keränneet aineistoa erilaisista kirjallisista lähteistä. Olemme käyttäneet sekä suomen- että englanninkielistä lähdemateriaalia ja hyödyntäneet niin kirjastoa kuin internetiä. Aineiston keruu on ollut melko haastavaa, sillä valmista tietoa monikulttuurisesta kasvatuskumppanuudesta ei juurikaan ole. Monikulttuurista kohtaamista koskeva käsitteistö on melko moninaista. Samoista asioista käytetään eri käsitteitä, ja samaa käsitettä tunnutaan käyttävän, vaikka merkitys hieman poikkeaisi kirjoittajasta riippuen. Vaikka tietoperustan koonti oli ajoittain haastavaa, se palveli hyvin analysoitaessa tuloksia ja johtopäätöksiä tehdessä. Haastatteluissa tuli ilmi sekä samoja että eri asioita kuin käyttämässämme kirjallisuudessa. Tämä tuo monipuolisuutta työhömmä. Johtopäätöksiä tehdessä saimme hyvin yhdisteltyä teoriaa ja opinnäytetyömmä tuloksia.

3.4 Aineiston analyysi

Laadullisen tutkimuksen analysointi voidaan jakaa kahteen osaan: havaintojen pelkistämiseen ja arvoituksen ratkaisemiseen. Käytännössä erottelu on vaikeaa, sillä ne punoutuvat yleensä toisiinsa. Kun aineistoa tarkastellaan, tulee kiinnittää huomiota käsiteltävään tutkimuskysymykseen ja siihen, mitkä havainnot ovat sen kannalta tärkeitä. Tämän jälkeen näistä havainnoista pyritään löytämään yhteinen piirre. Vaihtoehtoisesti voidaan myös luoda sääntö, joka pätee aineistoon kokonaisuudessaan. (Alasuutari, 2007, 39-40.) Etukäteen meitä pohditutti se, että jos mitään yhteistä piirrettä ei haastatteluissa käy ilmi. Tämä osoittautui opinnäytetyön edetessä turhaksi huoleksi, sillä haastattelun tulokset olivat melko yhteneväisiä.

Kvalitatiivisessa tutkimuksen aineistosta on valittava yksi tarkasti rajattu ilmiö kertomalla ilmiöstä kaikki saatava tieto (Tuomi & Sarajärvi 2002, 94). Tutkimuksesta saatu aineisto on suositeltavaa kirjoittaa puhtaaksi eli litteroida. Litteroinnin voi tehdä koko saadusta tutkimusaineistosta tai esimerkiksi valikoida teema-alueiden mukaisesti. Ennen litterointia on oltava tiedossa miten aineisto analysoidaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa analysoidaan sekä kerätään samanaikaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 217-218.) Tällaista välissä tapahtuvaa analysointia voidaan kutsua myös välianalyysiksi (Eskola & Vastamäki 2001, 41). Analysointia varten litteroimme kaikki haastattelut kokonaan. Jaoimme litteroinnin niin, että molemmat meistä litteroivat ne kaksi haastattelua, joista olimme vetovastuussa haastattelutilanteessa. Yhteensä litteroitua tekstiä syntyi 51 sivua (fontti 12, riviväli 1,5). Aikaa haastatteluiden litteroimiseen meni noin 27 tuntia.

Analyysiä voi tehdä monella tapaa. Järjestelmällisesti tekstiä ikään kuin koodaten tai lukemalla aineistoa niin kauan läpi, että sieltä saa esiin jotain konkreettista. (Eskola & Vastamäki 2001, 41.) Käytimme analyysimme apuna teemoittelua. Teemoittelu on tavallaan pelkistämistä (Eskola & Vastamäki 2001, 41). Sen pyrkimyksenä on keskeisten aihepiirien eli teemojen hahmottaminen saadusta tutkimusaineistosta (Jyväskylän Yliopisto 2016, viitattu 5.1.2016). Tutkimusaineistosta nousee esiin usein haastatteluiden lähtökohtateemat, mutta mahdollisuus myös muiden teemojen esiintulolle on tavallista (Hirsjärvi & Hurme 2001, 173). Teemoittelun etuna on, että litteroinnin jälkeen aineistoa voi järjestellä eri teemojen alle, jonka jälkeen analysointi teemoittain on helppoa (Eskola & Vastamäki 2001, 41-42). Teemoittelu oli mielestämme toimiva tapa jäsentää haastatteluaineistoa analysoinnin selkeyden vuoksi. Jonkin verran haastatteluista nousi muita teemoja esiin, mutta ne eivät mielestämme vastanneet täysin opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiin. Tästä

syystä jätimme ne pois esittelemistämme tuloksista ja johtopäätöksistä. Halusimme pysyä aiheessa ja pitää opinnäytetyömme selkeänä ja johdonmukaisena.

Teemojen järjestelyvaiheessa aineistoa ei vielä juurikaan karsita, vaan ainoastaan jäsennellään ja järjestellään teemojen mukaan, jolloin aineiston informaatioarvo kasvaa. Tämän jälkeen aineisto tulee lukea riittävän moneen kertaan ja esittää ensimmäiset tulkinnat. Muistiinpanoja voi tehdä yksinkertaisesti esimerkiksi alleviivaamalla ja mukaan kannattaa liittää myös kytköksiä teoriaan ja omia ideoita ja pohdintoja. (Eskola 2001, 144-146.)

Seuraavaksi täytyy aineistosta poimia tutkimuksen tarkoituksesta riippuen tärkeimmät kohdat. Analyysia voi lähteä rakentamaan joko haastateltava tai teema kerrallaan. Teema voidaan tässä vaiheessa jakaa pienempiin osiin, mikäli sille on tarvetta. Hyvä tapa edetä, on aloittaa siitä haastattelusta tai teemasta josta saadaan eniten irti. Tämän jälkeen on hyvä kirjoittaa omin sanoin omat tulkinnat aineistosta. Käytännössä tämä tarkoittaa oman ajattelun yhdistämistä aineistoesimerkkeihin. (Eskola 2001, 147-148.) Analysointia teimme teema teemalta, haastattelu kerrallaan. Merkitsimme litteroidusta tekstistä kaikki ne kohdat, jotka viittasivat kokemuksiin ja toiveisiin. Tiivistimme löydetty tulokset pelkistetyiksi lauseiksi ja kirjasimme ne uudelleen teemojen alle. Jonkin verran myös yhdistelimme yhteen sopivia teemoja isommiksi kokonaisuuksiksi.

Analyysi ja tulkinta olisivat kytkettävä teoriaan sekä aikaisempiin tutkimuksiin. Tämän jälkeen jäljelle jää enää tekstin hiominen lopulliseksi opinnäytetyöksi. Haastavaa voi olla päättää milloin työ on valmis, sillä aineistoa voi tutkia loputtomiin. (Eskola 2001, 150, 152.) Johtopäätöksiä varten etsimme opinnäytetyömme tietoperustasta ja saaduista tuloksista yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. Eroja ja yhteneväisyyksiä oli helppo etsiä, koska sekä oma tietoperusta että haastatteluista saatu aineisto oli jo niin tuttua. Jonkin verran tätä yhdistelyä tuli tehtyä automaattisesti jo litterointivaiheessa, mutta vasta analyysi- ja tulkintavaiheessa teimme sitä tietoisesti asioita ylös kirjaten.

Joskus täytyy osata luopua teemoista. Voi olla tilanteita, että haastateltava ei ole kertonut kyseisestä teemasta paljoakaan tai on jopa kokonaan kieltänyt asian olemassaolon. (Eskola & Vastamäki 2001, 36). Toisaalta voi olla, että paljon aineistoa jää käyttämättä sen suuren määrän vuoksi (Eskola 2001, 152). Teemoitellessa huomasimme, että osasta teemoja oli tullut vain hyvin vähän kokemuksia. Mielestämme kokemusten vähyys kertoo jotain, joten olemme tuoneet myös sen esiin. Toisaalta huomasimme sen, että saimme paljon mielenkiintoista informaatiota, joka ei kuitenkaan

liity opinnäytetyömme aiheeseen. Nämä olemme rajanneet pois analysoinnista ja teemoittelusta, jotta työmme pysyy aiheessa.

3.5 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuutta on hyvä arvioida, sillä vaikka virheiden syntymistä vältettäisiin, voi tutkimustulosten luotettavuus vaihdella. Luotettavuuden ja pätevyyden arvioinnit eivät ole kuitenkaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa niin hyviä, koska tutkimustulokset ovat ainutlaatuisia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226-227.) Tulosten ei voida olettaa olevan keskenään samankaltaisia. Vanhempien kokemukset ja toiveet voivat vaihdella huomattavasti, mutta myös heidän omat ajatuksensa saattavat muuttua ajan saatossa.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voi punnita tarkastelemalla tutkimuksen toteuttamisen selostusta. Selostuksen tulisi olla tarkka tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Selkeä ja totuudenmukainen kerronta koskettaa esimerkiksi haastatteluolosuhteita. Tulosten luokittelu ja tulkinta on perusteltava. (Hirsjärvi ym. 2007, 227-228.) Tämän suhteen koemme opinnäytetyömme olevan luotettava, sillä olemme kertoneet yksityiskohtaisesti työmme etenemisestä. Noudattamalla hyviä tieteellisiä käytäntöjä voidaan saavuttaa eettisesti onnistunut tutkimus. Näitä käytäntöjä ovat esimerkiksi tutkimustyön rehellisyys ja huolellisuus. Tutkimuksessa tärkein lähtökohta on joka tapauksessa ihmisarvon kunnioittaminen. (Hirsjärvi ym. 2007, 23-25)

Luotettavuuteen kuten eettisyyteenkin liittyy vahvasti tutkijoiden puolueettomuus. Havaintoja tehdessä niiden luotettavuus ja puolueeton tulkinta on avainasemassa, vaikka saadut tiedot suodatuvat tutkijoiden omien ajatusten lävitse. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 133.) Vaikka valitsimme opinnäytetyömme aiheen omien mielenkiintojemme pohjalta, emme halunneet asettaa toiveita tutkimuksen kululle ja tuloksille, jottei sen luotettavuus heikkenisi.

Haastateltaessa on tärkeää olla ohjailematta haastateltavan vastauksia liikaa, jotta tutkimustulokset eivät vääristy. Toisaalta analysoitaessa on tiedostettava omat asenteet ja niiden mahdollinen vaikutus tulkintaan. Laadullisessa tutkimuksessa on aina olemassa vaara liiallisesta subjektiivisuudesta (Kananen 2014, 25). Analyysivaiheessa tulee pohtia muuttuuko sanoma, jos eri kohdista

otettuja sitaatteja yhdistetään (Eskola 2001, 154). Tämä osoittautui käytännössä yllättävän haastavaksi. Vaikka kysymykset oli tarkkaan mietitty mahdollisimman vähän johdatteleviksi, tuli keskustelun tyrehtyessä turhan helposti ehdotettua jotain niin sanotusti valmista vastausta esimerkkinä.

Raportointivaiheessa on huomioitava työn luottamuksellisuus ja seuraukset, joita tutkimus voi aiheuttaa sekä haastateltaville että heitä koskeville yhteisöille. On huomioitava haastateltavien mielipiteet tutkimuksesta myös ennen haastatteiluita, jotta he voivat kieltäytyä osallistumasta tietäessään työn luonteen ja tarkoituksen. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 20.) Haastatteluihin osallistuminen edellyttää perehtyneisyyttä. Tutkimushenkilölle tulee paljastaa tutkimuksen kulkuun liittyvät tapahtumat ja hänen on kyettävä ymmärtämään saamansa informaatio. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 25.) Saatekirjeessä (LIITE 2) kerroimme opinnäytetyöstämme ja sen tarkoituksesta ja haastateltavat saivat itse päättää osallistuvatko haastatteluihin. Kertasimme lisäksi opinnäytetyömme tarkoituksen ja aineiston käytön käytännölliset asiat haastateltaville ennen haastattelun alkua.

Koska otantamme on pieni ja haastateltavat henkilöt ovat päiväkotien henkilöstölle tuttuja, oli meidän tarkkaan harkittava sanamuotoja raportointivaiheessa, jotta haastateltavien henkilöllisyys ei tule ilmi. Halusimme säilyttää haastateltavien anonymiteetin, sillä uskoimme sen edistävän avointa keskustelua. Haastateltavien pysyessä nimettöminä toivoimme heidän uskaltavan kertoa avoimemmin myös kehittämisen kohteista. Jonkin verran päiväkodin henkilökunta voi arvailla haastatteluihin osallistuneiden vanhempien henkilöllisyyksiä, sillä osa haastatteluista tapahtui päiväkodin tiloissa, jolloin henkilökunta näki ketä haastattelimme. Myös saatekirjeet tulivat meille henkilökunnan kautta. Tätä suuremmalla syyllä tulosten kirjaamisen ja raportoinnin yhteydessä pyrimme avaamaan aineistoa siten, että anonymiteetti säilyisi mahdollisimman hyvin. Samasta syystä emme laittaneet opinnäytetyöhömmme suoria sitaatteja, sillä mielestämme niistä olisi ollut liian helppo tunnistaa haastateltavan henkilöllisyys.

4 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Opinnäytetyömme tuloksia ei voi yleistää, koska kokemukset ovat aina subjektiivisia ja sidoksissa haastateltavan omaan kokemusmaailmaan. Saimme kuulla mielenkiintoisia kokemuksia perheiltä kasvatuskumppanuuden toteuttamisesta ja toteutumisesta sekä toiveista sen suhteen.

Haastatteluissa kulttuurin merkitys osoittautui pieneksi ja haastateltavat antoivat selkeästi enemmän painoarvoa kasvatuskumppanuudellisille seikoille. Tämä johtunee siitä, että haastatellut kokiivat nykyisen kotikulttuurinsa olevan hyvin lähellä suomalaista valtakulttuuria. Sen vuoksi esimerkiksi kulttuurien törmäämisestä tuli esiin erittäin vähän kokemuksia. Osa toiveista ei myöskään liity haastateltavien omiin kokemuksiin, vaan mielikuviin siitä, miten mahdollisissa tilanteissa toivottaisiin asioiden etenevän. Tulosten vähäisen määrän vuoksi yhdistelimme eri teemoja kokonaisuuksiksi. Tällä pyrimme selkeyttämään opinnäytetyön rakennetta ja parantamaan luettavuutta.

4.1 Kasvatusvastuun jakaminen, kasvatuskumppanuus ja päivittäiset kohtaamiset

Haastateltavien kokemusten mukaan päävastuu lapsen kasvatuksesta on perheellä, mutta myös päiväkodilla on merkittävä rooli lapsen kasvattajana. Toisin sanoen kasvatusvastuu koetaan yhteiseksi asiaksi, sillä lapset viettävät toisinaan päiväkodissa jopa suuremman osan hereilläoloajastaan. Kasvatusvastuun toimivuuteen oltiin tyytyväisiä: tieto kulkee puolin ja toisin ja asioista uskaltaaan puhua. Osa haastateltavista koki, että päiväkodissa on paremmin aikaa paneutua lapsen kasvatukseen kuin arjen kiireessä. Mikäli mahdollisia ongelmatilanteita tulisi, toivottiin että silloin yhteistyö olisi entistä tiiviimpää ja kasvatusvastuun jakaminen korostuisi aiempaa enemmän.

Myös kasvatuskumppanuus koettiin yhteiseksi asiaksi, jossa vanhemmat kuitenkin ovat päävastuussa lapsesta. Kasvatuskumppanuuden kuvailtiin olevan muun muassa molemminpuolista luottamusta ja kunnioittamista sekä yhteistyötä, jossa säännöistä ja asioista päätetään yhdessä. Arkinen tiedonvaihto esimerkiksi päivän kulusta koettiin keskeiseksi osaksi kasvatuskumppanuutta. Näitä päivittäisiä kohtaamisia kuvailtiin esimerkiksi sanoilla luonteva, arkinen ja kiireetön. Osa

haastateltavista piti arkisia keskusteluita kattavina kun taas osa pintapuolisina. Toisaalta päivittäisiä keskusteluita pintapuolisina pitäneet henkilöt kokivat sen arjessa olevan riittävää. He ajattelivat, että keskustelut olisivat ehkä syvällisempiä, mikäli lasten tilanteessa olisi jonkinlaisia haasteita.

Kasvatuskumppanuudesta oltiin valmiita ottamaan itse vastuuta muun muassa antamalla vinkkejä ja keskustelemalla avoimesti. Toisin sanoen kasvatuskumppanuuden luomista ja ylläpitoa ei pidetty ainoastaan työntekijän veloitteena. Kokemusta kasvatuskumppanuuden toimivuudesta heikentäisi asioiden piilottelu ja esimerkiksi ikävistä asioista tai tilanteista lasten vanhemmille kertomatta jättäminen. Tämä vaikuttaisi kasvatuskumppanuuteen luottamuksen heikentymisen kautta.

4.2 Kuuleminen, dialogisuus ja perheen asiantuntijuuden huomioiminen

Asiakkaiden aito kuuleminen koetaan hyväksi, riittäväksi ja jopa rutiininomaiseksi. Kuulemista tapahtuu niin kasvatustilanteissa kuin arkisissa, jokapäiväisissä keskusteluissa. Kuuleminen näkyy siinä, että vanhempien toiveet on huomioitu ja mahdollisuuksien mukaan toteutettu. Toisaalta itse keskustellessa kuulemisen koetaan välittyvän aidon kiinnostuksen ja läsnäolon sekä katsekontaktin kautta. Aidon kuulemisen ja dialogisuuden koettiin toteutuvan kaikkien työntekijöiden kanssa ja toiveiden esittämisen koettiin olevan helppoa.

Molemminpuolinen vuorovaikutus koettiin tärkeänä dialogisuuden edistäjänä. Kuten kasvatuskumppanuuden toteutumisesta, myös dialogisuuden toteutumisesta oltiin valmiita ottamaan itse vastuuta esimerkiksi koettamalla luoda ilmapiiriin ”että saa kertoa” negatiivisistakin tapahtumista. Tätä ilmapiiriä luotiin tuomalla keskusteluun keveyttä. Suoraan puhumista pidettiin tärkeänä. Toiveena oli, että työntekijät uskaltaisivat rohkeasti kertoa myös vähemmän mukavista tapahtumista ilman pelkoa, että heille suututaan. Toisaalta toivottiin, että hyvää palautetta olisi kiva kuulla enemmän.

Perheen asiantuntijuuden huomioimisen koettiin näkyvän siinä, että perheen toiveita toteutetaan. Myös aloituskeskustelut, joissa haettiin lapsesta tietoa vanhemmilta, tukivat tätä kokemusta. Koke-

mukset perheen asiantuntijuuden huomioimisesta ovat haastatteluidemme pohjalta ainoastaan positiivisia. Asiantuntijuuden huomioimisen nähtiin korostuvan etenkin muutostilanteissa. Myös siihen oltiin tyytyväisiä, että lapset otettiin vastaan yksilöinä.

4.3 Kunnioittaminen ja luottamus

Kunnioitus ja luottamus koettiin tärkeinä pilareina kasvatuskumppanuuden luomiselle ja ylläpidolle. Työntekijän kunnioituksesta asiakasta kohtaan kertoo haastateltavien mukaan toimiva yhteistyö, huomioiminen ja kohtelias käytös niin vanhempia kuin lapsia kohtaan. Kunnioitus nähtiin molemminpuolisena tarpeena ja haastatteluissa tuli ilmi, että työntekijöitä kunnioitettiin niin ammattilaisena kuin yleisesti ihmisinä. Ystävällisyys ja kohteliaisuus nähtiin kunnioituksen peruspohjana ja koettiin, että kunnioitus tulee luottamuksen mukana. Ensin täytyisi siis ansaita luottamus, jonka jälkeen kunnioitus kasvaisi. Vaikka kunnioittaminen näkyy kohteliaisuutena ja ystävällisyytenä, korostettiin silti sitä, että näiden varjolla ei saa jättää epämiellyttäviä asioita kertomatta. Toiveissa oli, että lapsia opetettaisiin enemmän kunnioittamaan auktoriteetteja ja vanhempia.

Kaikki haastateltavat kertoivat luottavansa täysin työntekijöihin ja se koettiin tärkeäksi asiaksi. Luottamusta lisäävät kokemukset vaitiolovelvollisuuden toimimisesta sekä työntekijöiden ammattimaisuus ja heidän keskinäinen kunnioitus ja toimiva työnjako. Luottamusta lisää myös se, että lapset nähdään yksilöinä ja huomataan, että heihin oikeasti kiinnitetään huomiota päivän aikana ja että heistä välitetään aidosti. Tämä aito huomioiminen nähtiin muun muassa siitä, että vasu-keskusteluihin täytetyissä papereissa oli pieniäkin yksityiskohtia lapsesta. Myös tutustumiskerrat ennen varsinaista varhaiskasvatuksen aloittamista koettiin luottamusta rakentavina, kun sai tutustua päiväkodin arkeen ja näki miten asiat tehdään. Luottamusta herätti myös niin yksinkertainen asia kuin työntekijöiden suhtautuminen lapsiin iloisin mielin.

Sen sijaan luottamusta heikentää puhe resurssien vähäisyydestä. Tämä saa miettimään saavatko etenkin pienet lapset riittävästi huolenpitoa. Myös mahdollinen rahastuksen maku toiminnassa heikentäisi luottamusta sekä aiemmin mainittu asioiden salailu. Epävarmuus siitä, kyetäänkö esimerkiksi lasten huonoon ja väkivaltaiseen käytökseen puuttumaan riittävästi, luo turvattomuuden ja epäluottamuksen tunnetta. Siksi toivottiin, että lapsia uskallettaisiin kieltää rohkeammin.

4.4 Ensitapaaminen ja tutustuminen, erityisen tuen tilanteet ja kasvatuskeskustelut

Lähes kaikki haastateltavat olivat olleet mukana lapsen kanssa tutustumassa päiväkotiin ennen varsinaista hoidon aloittamista. Mahdollisuus tutustua ja totutella päiväkodin arkeen yhdessä lapsen kanssa koettiin hyvänä asiana. Haastatteluiden mukaan kasvatuskumppanuutta alettiin rakentaa tutustumisjakson aikana. Myös rutiinien tunteminen lisäsi luottamusta ja vanhemman omaa rauhallisuuden tunnetta lapsen varhaiskasvatuksen aloituksen suhteen. Alun koettiin sujuneen hyvin ja kotikulttuuriin tutustuminen huomioitiin kyselemällä ja keskustelemalla.

Erityiselle tuelle ei ole ollut tarvetta, ellei lasketa vieraan kielen opettelua sellaiseksi. Kielellisen tuen tarve on otettu hyvin huomioon päiväkodissa ja kaksikielisyyteen on kannustettu ja tuettu. Näkemys on, että päiväkoti on matalan kynnyksen paikka hakea tukea, mikäli haastavia tilanteita tulisi vastaan. Haastateltavat myös uskovat työntekijöiden neuvovan tarvittaessa. Mikäli tarvetta erityiselle tuelle tulisi, toivotaan että asia otettaisiin esiin suoraan puhumalla. Kuitenkin se, että itse ei näkisi kyseistä haastetta, voisi saada miettimään että onko jossain menty vikaan.

Kasvatuskeskustelut ovat lisänneet vanhemman luottamusta työntekijöihin ja varhaiskasvatukseen. Yhdessä laadittu varhaiskasvatussuunnitelma ja kasvatuskeskustelut koetaan kattaviksi, ja keskusteluilmapiiriä kuvaillaan luontevaksi ja mukaviksi. Keskusteluissa keskiöön nousee lapsi ja turvallinen lapsuus. Etenkin lomakkeita keuhuttiin, koska ne saivat pohtimaan lapsen tilannetta etukäteen, jolloin itse keskustelu koettiin konkreettisempänä. Toisaalta samalla sivulauseessa pohdittiin, että osa vanhemmista kokee paperien täyttämisen ehkä turhana byrokrationa, vaikka haastateltava itse koki sen hyvänä. Työntekijöiden huolellisesti täytettäviä papereita lukiessa vanhempi myös huomaa, että lapseen kiinnitetään oikeasti huomiota ja hänen kehitystään tarkkaillaan. Tämä loi tunnetta että kyseessä on nimenomaan varhaiskasvatus eikä päivähoito.

Toisilla kokemukset keskusteluista olivat vähäisempiä ja niitä toivottiin olevan säännöllisemmin. Syyksi vähentymiselle ehdotettiin resurssipulaa ja sitä, että kun ei ole ongelmaa, resurssit ohjataan ehkä haastavammille tapauksille. Toiveena oli, että asioita käytäisiin läpi kaikkien kanssa tasapuolisesti. Haastatteluissa tuli ilmi myös toive siitä, että varhaiskasvatussuunnitelmassa olevat arvot konkretisoitaisiin.

4.5 Kulttuuri ja sen huomioiminen arjessa sekä vuorovaikutuksessa

Haastateltavat kokivat kulttuurin olevan laaja käsite. Kulttuuriin katsottiin kuuluvaksi muun muassa arvot, normit, musiikki, media, pukeutuminen, perinteet, käytöstavat, näkemys elämästä ja maailmasta sekä kieli. Kulttuurin myös ajateltiin viittaavan eri kansallisuuksiin.

Haastateltavien kokemusten mukaan heidän kotikulttuurinsa oli huomioitu ihan hyvin. Kotikulttuurista oli kyselty, kaksikielisyyteen tuettu ja omat toiveet uskonnonharjoittamisen suhteen huomioitu. Kaikki haastateltavista olivat sitä mieltä, että kovin suuria kulttuurieroja ei edes ole, eikä täten myöskään tarvetta niiden erityiselle huomioimiselle. Huomioimista ei oleteta tapahtuvan myöskään sen vuoksi, koska oman kotimaan kulttuurin ajatellaan olevan kaukainen asia suomalaisille. Kulttuuria oli huomioitu päiväkodin arjessa esimerkiksi leikkien, laulujen ja lasten kertomusten kautta, ja myös vanhempia oli osallistettu. Erityisen hauskana koettiin, kun varhaiskasvattajat kommunikoivat lapsen kanssa hänen toisella kotikielellään. Tärkeäksi koettiin myös se, että kaksikielisyyden vaikutus kehitykseen ja toimintaan kielellisissä ympäristöissä huomioidaan.

Toiveena oli, että lasten eri kulttuuritaustoja ei korostettaisi, vaan lasten annettaisiin integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Kuitenkin kotikulttuuri toivottaisiin pidettävän mukana taustalla ja se tulisi tiedostaa. Toivomuksena oli lisäksi se, että etenkin lasten ollessa hieman vanhempia, tutustuttaisiin yhdessä ryhmän kanssa toisten kotimaihin. Hoitajien toivottiin tutustuvan kotimaihin ihan yleisellä ”Wikipedia-tasolla”. Uskonnollisen ympäristön toivottiin olevan neutraalimpi.

Haastateltavat kokivat kotikulttuurinsa olevan hyvin lähellä suomalaista valtakulttuuria. Tästä johtuen ei kenelläkään ollut henkilökohtaisia kokemuksia kulttuurieroista johtuvista ristiriitatilanteista. Mikäli tällaisia tilanteita tulisi, toivottiin että asiasta keskusteltaisiin tavallisissa arkipäivän tilanteissa. Toisaalta tuli myös ilmi ajatus siitä, että mikäli jotain pieniä eroja ajattelussa huomasi, tuli vanhemman itse koettaa sopeutua toisenlaiseen ajattelutapaan.

Haastateltavat kokivat työntekijöiden osaavan toimia maahanmuuttajavanhempien kanssa ja että he omaavat paljon kokemusta monikulttuurisesta työskentelystä. Työntekijöiden kerrottiin tekevän paljon työtä esimerkiksi tasa-arvon eteen. Rasistiset kommentit työntekijöiden taholta omista tai toisista lapsista koettaisiin todella pahoina, mutta sellaisia tilanteita ei ole tullut vastaan.

Työntekijöiltä toivottiin kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä monikulttuurisen työn tekemiseen sekä rohkeutta puuttua asioihin. Ristiriitatilanteisiin toivottaisiin selkeitä arvoja ja perusteluita päiväkodin puolelta. Suomen kielen opetukseen kaivattiin myös enemmän panostusta sekä säännöllisyyttä ja ehdotettiin maahanmuuttajavanhemmille pidettävää omaa vanhempainiltaa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kuvailla monikulttuuristen perheiden kokemuksia kasvatuskumppanuudesta sekä tuoda esiin heidän mahdollisia toiveita siitä, kuinka kasvatuskumppanuutta tulisi toteuttaa ja kuinka heidän kulttuurinsa tulisi huomioida päiväkodissa. Kiinnostuksen kohteena meillä oli perheiden yksilölliset ja ainutlaatuiset näkemykset sekä kokemukset. Haastatteluissa saimme kuulla näitä kokemuksia. Toivomme, että esille tulleet näkemykset ja toiveet huomioidaan päiväkotien arjessa, jotta kasvatuskumppanuus voisi toteutua entistäkin laadukkaampana.

Haastateltavat kokivat kasvatusvastuun ja kasvatuskumppanuuden yhteiseksi asiaksi. Yhdessä päätetään säännöistä ja muista asioista. Konkreettisenä esimerkkinä mainittiin vanhempien ja henkilökunnan yhteistyönä suunniteltu varhaiskasvatussuunnitelma. Stakesin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2005, 31) on kirjattu, että kasvatuskumppanuus on yhteistyön sitoutumisen lisäksi konkreettisia tekoja kuten organisointia ja sopimuksia. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista löytyy maininta myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta yhdessä vanhempien kanssa (Stakes 2005, 9). Yhdessä tekemällä huomioidaan mielestämme kasvatuskumppanuuden tärkein tavoite eli lapsen etu. Mahdollisuuksien mukaan yhdessä toimimiseen tulisi aina ottaa mukaan myös lapsi itse.

Tuloksista käy ilmi, että kasvatuskumppanuus rakentuu molemminpuolisen kunnioituksen ja luottamisen varaan. Teoria tukee tätä tulosta, sillä vaatimuksena kasvatuskumppanuuden toteutumiseksi on vanhempien ja työntekijöiden keskinäinen kuuleminen, kunnioitus ja luottamus (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2014, viitattu 25.08.2016). Edellä mainittujen asioiden onnistuessa kasvatuskumppanuuden toteutumiseksi ei pitäisi olla estettä. Pohdimme, että kasvatuskumppanuus tarvitsee aikaa rakentua, vaikka vanhemmat ja työntekijät sitoutuisivat siihen alusta alkaen.

Tulosten mukaan perheiden asiantuntijuus huomioitiin toteuttamalla perheen toiveita. Perheen omaa asiantuntijuutta tulisi huomioida muun muassa vastaanottamalla tietoa vanhemmilta (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2014, viitattu 25.08.2016). Mielestämme toiveiden toteuttaminen kertoo molemminpuolisesta kunnioituksesta sekä luottamuksesta. Eräs vanhempien toive oli, että työntekijät uskaltaisivat kertoa myös negatiivisista asioista. Ajattelemme, että rehellinen kerronta lapsen päivästä ja käyttäytymisestä edistää lapsen kehitystä ja näin ollen on kasvatuskumppanuuden kannalta merkittävä asia.

Luottamusta työntekijöihin lisäsivät tulosten mukaan työntekijöiden ammattimaisuus sekä lasten yksilöllinen huomioiminen ja heistä aidosti välittäminen. Välittämisestä kertoi esimerkiksi iloinen suhtautuminen lapsiin. Kaskelan ja Kekkonen (2006, 36) mukaan, vanhemmat kokevat luottamusta työntekijöihin erityisesti silloin kun heillä on sensitiivinen suhde lapseen. Lisäksi työntekijöiden tietämyksen näkyminen vanhemmalle luo luottamuksen tunteita. Työntekijöiden tietämystä ja ymmärrystä lapsesta lisää muun muassa tietoinen havainnointi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36-37.) Mielestämme lasten yksilölliseen huomioimiseen ja heistä välittämiseen tulisi kiinnittää erityisesti huomiota, sillä lapsiryhmien kasvaessa se voi unohtua.

Aloituskeskustelut ja tutustumisjaksot koettiin molemmat hyvinä asioina. Kasvatuskumppanuus alkoi rakentua jo niiden aikana. Tukensa tulokselle antaa teoria siitä, että työntekijällä on hyvä tilaisuus aloittaa kuulevan ja luottamuksellisen suhteen rakentaminen jo aloituskeskustelussa (Kaskela & Kekkonen 2006, 41). Kokemuksia aloituskeskustelun käymisestä kotona ei ollut, ja toivomme, että vanhempien toivoessa työntekijät tutustuisivat perheen kotiin. Toisaalta varhaiskasvatuksen resurssit vähenevät koko ajan, joten kotona vieraileminen ei ole välttämättä kovin realistinen ajatus toteutettavaksi. Kotona vieraileminen antaisi kuitenkin paljon hyödyllistä tietoa perheen ja lapsen tilanteesta ja tiedot voisivat auttaa kasvatuskumppanuuden rakentamisessa.

Haastateltavat kertoivat, että kuulemista tapahtuu kasvatuskeskusteluiden lisäksi jokapäiväisissä keskusteluissa. Arkinen tiedonvaihto esimerkiksi päivän kulusta koettiin keskeiseksi osaksi kasvatuskumppanuutta. Kaskelan ja Kekkonen (2006, 44) mukaan eniten yhteistä vuoropuhelua tapahtuu lapsen tuonti- ja hakuhetkissä. Haastateltavat pitivät vuoropuhelussa tärkeänä erityisesti suoraan puhumista. Suorapuheinen ja rehellinen keskustelu onnistuu kuulemisen ja kunnioituksen kautta (Kaskela & Kekkonen 2006, 38). Mielestämme arkiseen vuoropuheluun tulisi kiinnittää erityistä huomiota, koska varsinkin kiireen keskellä keskittyminen toisen puheeseen voi olla vaikeaa. Tällöin saattaa jäädä kertomatta jokin mieltä askarruttava asia.

Kasvatuskumppanuuden luomista edistää avoin ja luonteva suhtautuminen eri kulttuureita kohtaan (Ota koppi 2012, 6). Opinnäytetyömme tulokset kertovat, että työntekijät ovat tottuneet ja osaavat toimia monikulttuuristen perheiden kanssa. Tämä tukee myös Salo-Leen (2009, viitattu 2.8.2015) väitettä kulttuurien välisten kohtaamisten arkipäiväistymisestä. Vaikkei kulttuurista johtua ristiriitoja haastatteluiden mukaan ollutkaan, vanhemmat kokisivat erityisen pahana asiana, jos työntekijät

puhuisivat lapsista rasistiseen sävyyn. Ajattelemme, että työntekijöiden velvollisuutena on olla esimerkkinä myös lapsille ja opettaa avointa suhtautumista toisten kulttuuritaustoja kohtaan. Tällaisen avoimen sukupolven kasvattaminen vilahteli myös vanhempien toiveissa.

Lasten kotikulttuuria tulee Eerola-Pennaisen (2011, 233-234) mukaan kunnioittaa, mutta hän toisaalta varoittaa keskittymästä liikaa ainoastaan kulttuurin eksoottisiin puoliin. Myös vanhemmat toivoivat että liikaa ei korostettaisi lasten erilaista kulttuuritaustaa, vaan integroitumiselle annettaisiin tilaa. Tämä tulos tukee osittain Dervinin ja Keihään (2013, 107) ajatusta siitä, että liiallinen kulttuurin korostaminen voi jopa loukata. Ihmiset tulisi heidän mukaansa kohdata yksilöinä. Toisaalta haastatteluissa ilmeni, että vanhemmat toivoivat kulttuuria esiteltävän esimerkiksi juhlapyhinä. Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan lapsen omaan kulttuuriin tulee perehtyä ja sen tulisi näkyä myös arjessa (Stakes 2005, 40). Tässä lienee parasta kohdata asiakasperhe nimenomaan yksilöllisesti, ja kysyä kunkin perheen toiveita asian suhteen.

Lapsille on mahdollistettava esimerkiksi oman kielen tai uskonnon harjoittaminen myös päiväkodissa. (Eerola-Pennanen 2011, 233-234.) Tämä toteutuu hyvin. Uskonnollisiin tilaisuuksien ei lasten ole pakko osallistua ja tälle ajalle on keksitty muuta puuhaa. Myös kaksoiskielisyyteen on haastatteluiden mukaan annettu tukea ja rohkaisua. Toisaalta esiin tuli myös toive, että Suomen kieltä opetettaisiin järjestelmällisemmin. On varmasti totta, että päiväkotien kiireisen arjen keskellä on helppo unohtaa kiinnittää erityistä huomiota kielellisiin seikkoihin. Vaikka päiväkotitoiminta tarjoaa lapselle mahdollisuuden oppia valtakieltä luonnollisissa tilanteissa, tulee häntä silti myös järjestelmällisesti ohjata kielen käytössä (Stakes 2005, 39).

Erityistä kiitosta annettiin, kun työntekijä on välillä jutellut lapsen kanssa tämän toisella äidinkielellä. Kokonaisten uusien kielten opetteluun ei voida kaikkia varhaiskasvattajia velvoittaa, eikä se mielestämme olisi tarkoituksenmukaistakaan, mutta lapselle ja perheelle voi jo muutaman sanan opettelu olla iso asia ja ilo. Tämä on pieni vaiva työntekijälle. Miksei muutamia perusfraaseja voisi opetella myös kaikkien ryhmän lasten kanssa yhdessä? Opintoihin liittyvissä työharjoitteluisamme olemme huomanneet myös ihan käytännössä, kuinka luontevaa voi olla esimerkiksi kiittää eri kielellä. Erään ryhmän lapset osasivat kiittää ainakin kolmella eri kielellä. Uskomme, että tällainen toiminta tuo myös lapselle ja perheelle tunteen, että heidän kieltään ja kulttuuriaan arvostetaan yhtä lailla.

Mitä sitten on koko kulttuuri? Kuten teoriaosuudessamme toimme esiin erilaisia näkemyksiä ja määrittelyitä kulttuurille, tuli määritelmiä ja ajatuksia haastateltavilta yhtä paljon. Yhteistä sekä teorialle että tuloksille on, että kulttuuri on hyvin laaja käsite ja se sisältää monenlaisia asioita ajatuksista tekoihin. Toisaalta tarkalle kulttuurin määrittelylle tuskin on päiväkodin arjessa tarvetta, mutta on hyvä tiedostaa erilaisten näkökantojen olemassaolo.

Kollektiivisissa kulttuureissa korostuu individualistisia kulttuureita enemmän yhteisön hyvä ja vanhempien kunnioittaminen. (Väestöliitto 2015b, viitattu 24.1.2016.) Tämä näkyi myös vanhempien toiveissa: lapsia toivottiin kasvatettavan kunnioittamaan toisia ja vanhempia ihmisiä nykyistä enemmän. Näkisimme, että Suomen kulttuuri on viime vuosikymmeninä mennyt vahvasti individualistisempaan suuntaan ja tämä näkyy myös lasten kasvatuksessa. Toisaalta tämä toive vanhempien ja auktoriteettien kunnioituksesta ei haastatteluidemme perusteella katsonut synnyinmaata.

Haastatteluissamme ilmeni myös jonkin verran täysin teoriapohjastamme eroavia tuloksia. Esimerkiksi Paavola ja Talib (2010, 75) kirjoittavat arvoristiriitojen olevan yleisiä monikulttuurisessa työskentelyssä. Haastatteluidemme perusteella kokemukset ylipäättänsä ristiriidoista olivat lähes olemattomia. Pohdimme haastatteluissa haastateltavien kanssa yhdessä tämän johtuvan siitä, että he kokivat olevansa jo niin ”suomalaistuneita” että erot kulttuurissa ovat hyvin pieniä. Ehkäpä arvoristiriitoja olisi enemmän, mikäli perheen ajatus- ja arvomaailma poikkeaisi huomattavan paljon länsimaisesta tai jos perhe olisi vasta saapunut Suomeen. Arvoristiriitoja olisi voinut tulla esiin enemmän, mikäli otantamme olisi ollut isompi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Stakes 2005, 31) mukaan vastuu kasvatuskumppanuudesta on ammattilaisella. Tulostemme perusteella perheet kuitenkin ottavat itse vastuuta vuorovaikutuksen ja sitä myötä kasvatuskumppanuuden onnistumisesta. Kuten aiemmin pohdimme, tulee päävastuu mielestämme olla ammattilaisella, mutta yksinään ei voi kumppanuutta rakentaa. On mukava huomata, että perheet arvostavat kasvatuskumppanuutta ja ovat valmiita itsekin edistämään sitä. Mielestämme tämä jos mikä on aitoa kumppanuutta.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyömme perusteella kasvatuskumppanuuteen ja varhaiskasvatukseen ollaan tyytyväisiä. Työntekijät ovat osaavia niin kasvatuskumppanuuden kuin monikulttuuristen taitojen osalta. Toiveiden suhteen mitään kaiken kattavaa johtopäätöstä on vaikea tehdä, sillä toiveissa oli paljon enemmän hajontaa. Mielestämme tärkeää on muistaa asiakkaiden yksilöllisyys ja pysähtyä olemaan läsnä vuorovaikutustilanteissa mahdollisesta kiireestä huolimatta.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tekemiseen kului aikaa noin vuoden verran. Ajatustyötä teimme viikoittain, konkreettinen työstäminen jäi vähemmälle, koska opinnäytetyön rinnalla oli runsaasti muita koulutöitä. Aluksi työn valmistuminen tuntui hyvin kaukaiselta, mutta se on kulkenut luonnollisella tavalla muun opiskelun ja elämän vierellä.

Tietoperustan kerääminen oli luultua hankalampaa. Suoranaista tietoa monikulttuurisesta kasvatuskumppanuudesta ei löytynyt, vaan jouduimme etsimään ja yhdistelemään eri lähteistä haluaamme teoriaa. Pääosin lähteemme ovat kotimaisia, sillä suomalainen varhaiskasvatus eroaa jonkin verran muista maista ja toisaalta myös monikulttuurisuustilanne eri maissa voi olla hyvin erilainen. Halusimme käyttää mahdollisimman paljon lähteitä, jotka olivat kirjoittajien omaa tietoa, ei viittauksia toisiin teoksiin. Tämän vuoksi tietoperustan kokoaminen oli työläämpää, mutta olemme valintaamme tyytyväisiä. Teorian lisäksi kirjoitimme paljon myös omaa pohdintaa, koska se selkeytti työmme tarkoitusta ja tekoa. Lisäksi koemme pohtivan otteen edistävän omaa oppimistamme ja sitä kautta ammattitaitoamme. Reflektiivinen työote on myös yksi sosionomin kompetensseista (Tamk Sosiaaliala 2016, viitattu 18.9.2016).

Haastattelut sujuivat mutkattomasti. Jaoimme haastatteluvuorot, jotta keskusteleminen ja litterointi olisi selkeämpää. Esitimme molemmat kysymyksiä ja kommentteja myös niissä haastatteluissa, joissa emme olleet päävastuussa keskustelun kulkemisesta. Haastatteluista jäi hyvä mieli, koska haastateltavat olivat mukana positiivisella asenteella. Keskustelutilanteet olivat luontevia, vaikka osa teemoista vaati tarkempaa selontekoa ja kyselyä.

Onnistunut työnjako litteroinnissa ja muissa vaiheissa edesauttoi työmme valmistumista. Tuloksien poimiminen litteroiduista aineistoista oli helppoa, sillä valmiit teemat auttoivat pääkohtien löytymisessä. Johtopäätösten löytyminen tuntui aluksi hieman hankalalta, mutta osoittautui luultua helpommaksi. Mielenkiintoista mielestämme oli tuoda esiin myös teoriasta poikkeavia tuloksia. Jotta uutta tietoa voi tulla, täytyy vanhaa ensin kyseenalaistaa.

Opinnäytetyön tekeminen opetti meille kvalitatiivisen tutkimuksen tärkeimmät seikat. Laadullinen tutkiminen on mielenkiintoista juuri intensiivisten ihmiskontaktien takia. Aihe oli molempia paljolti

kiinnostava ja ajankohtainen. Saimme iloksemme yhdistää kahta opiskelemaamme syventävää oppiainetta, varhaiskasvatusta ja monikulttuurista osaamista. Aiheen laajempi tutkiminen tuottaisi varmasti monipuolisempia tuloksia. Harmiksi opinnäytetyön laajuus ja siihen käytettävä aika on rajallinen. Toivomme, että opinnäytetyömme innostaisi jotakuta tutkimaan aihetta tarkemmin.

Yleisesti opinnäytetyön teko on vaatinut ja opettanut kärsivällisyyttä. Aina asiat eivät mene omien toiveiden mukaisesti, mutta olimme tyytyväisiä siihen, ettei mitään isompia esteitä tullut työtämme vaikeuttamaan. Työssä on täytynyt hyödyntää itseohjautuvuutta, ja itse kerätty tieto on lisännyt teoreettista ammattiosaamista. Uskomme, että opinnäytetyötä varten lukemamme kirjallisuus hyödyttää meitä myös tulevaisuudessa. Saimme myös kuulla mielenkiintoisia kokemuksia suoraan asiakasryhmältä, ja näitä havaintoja ja kokemuksia aiomme hyödyntää myöhemmin työelämässä. Uskomme, että nämä kokemukset ovat jossain määrin hyödynnettävissä myös varhaiskasvatuksen ulkopuolisissa sosiaalialan töissä.

Useat sosiaaliset kontaktit ovat lisänneet vuorovaikutustaitojamme. Vuorovaikutus asiakasryhmien ja ammattilaisten kanssa on myös tuonut lisää varmuutta omaan ammatti-identiteettiin. Meidän työstämme ollaan oltu kiinnostuneita ja tietouttamme alasta on arvostettu. Sosionomin opinnot ovat sisältäneet paljon pari- ja ryhmätyöskentelyä, joten opinnäytetyön tekeminen parin kanssa tuntui luontevalta. Koemme, että parityönä tehtävässä opinnäytetyössä ajatusten vaihto ja ideointi rikastuttavat työn sisältöä sekä meidän omaa ajattelumaailmaamme. Toisinaan oli haasteellista sovittaa työn tekeminen molempien aikatauluihin. Myös pienet erilaiset toiveet opinnäytetyön tekemisen suhteen toivat parityöskentelyyn haasteellisuutta. Tämä valmistaa meitä tulevaa työelämää varten, sillä sosionomin työ on usein moniasiantuntijaista tiimityötä, jolloin myös kompromisseja on tehtävä. Lisäksi opinnäytetyöprosessi on syventänyt tietoteknisiä taitojamme.

Vaikka ajatukset ovat pitkälti olleet opinnäytetyössä vuoden ajan, suhtauduimme opinnäytetyön tekemiseen kuten mihin tahansa opintosuoritukseen: luottaen omiin oppimistyyleihin- ja taitoihin. Koemme, että olemme hyvin täydentäneet toistemme vahvuuksia ja heikkouksia opinnäytetyötä tehdessä.

Opinnäytetyötämme voisi jatkaa haastatteleamalla lisää monikulttuuristen perheiden vanhempia. Olisi mielenkiintoista kartoittaa esimerkiksi saamelaiden kokemuksia Lapin ulkopuolella tai selvittää vasta maahan muuttaneen perheen tunteja varhaiskasvatuksesta ja kasvatuskumppanuu-

desta. Opinnäytetyön tutkimusta voisi laajentaa myös eri päiväkodeihin ja verrata, toteutuuko kasvatuskumppanuus ja monimuotoisuuden huomioiminen samoin eri puolilla kaupunkia tai maata. Myös lasten kokemuksia omasta monikulttuurisuudestaan voisi olla kiinnostavaa selvittää.

Tahdomme osoittaa kiitokset yhteistyöpäiväkodille ja erityisesti opinnäytetyömme tekemiseen osallistuneille perheille.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 2007. Laadullinen tutkimus. Vaajakoski: Vastapaino

Bennett, M. J. 1998. Intercultural Communication: A Current Perspective. Teoksessa Bennett, M. J. 1998 Basic Concepts of Intercultural Communication. Maine: Intercultural Press Inc., 1-34.

Dervin, F. & Keihäs, L. 2013. Johdanto uuteen kulttuurienväliseen viestintään ja kasvatukseen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino

Eerola-Pennanen, P. 2011. Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 233-234

Eskola, J. 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Jyväskylä: PS-Kustannus, 133-157

Eskola, J. & Vastamäki, J. 2001. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-Kustannus, 24-42

Euroopan muuttoliikeverkosto 2014. Maahanmuuton tunnusluvut 2014. Viitattu 30.9.2015, http://www.emn.fi/files/1164/EMN_Maahanmuuton_tunnusluvut_2014.pdf.

Halme, K. & Vataja, A. 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi. <http://www.otakoppi-ohjelma.fi/sites/default/files/inline-files/ota-koppi-tutkimus-3-12-2012.pdf>.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun historia ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi

Jensen, I. 2015. Professionalism in Intercultural Job Interviews?. Viitattu 27.10.2015, <http://www.immi.se/intercultural/nr8/jensen.htm>.

Joensuun kaupunki 2016. Avoin varhaiskasvatus. Viitattu 16.3.2016, <http://www.joensuu.fi/avoin-varhaiskasvatus-ja-iltapaivatoiminta>.

Jyväskylän Yliopisto 2016. Teemoittelu. Viitattu 5.1.2016, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu>.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Korhonen, V. 2013. Haasteena monikulttuuriset ohjaustilanteet - sosiokulttuurisen oppimisen ja kulttuurienvälisen viestinnän näkökulmia. Teoksessa V. Korhonen & S. Puukari (toim.) Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-Kustannus, 56-70.

Miettinen, J., Jokinen, R. & Mikkonen, M. 2013. Monikulttuurinen ohjaus turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa - työskentelyä välitilassa. Teoksessa V. Korhonen & S. Puukari (toim.) Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-Kustannus, 174-190.

Neuvolatyö, varhaiskasvatus ja alkuopetus 2012. Ota koppi, Monikulttuurisuus Helsingissä. Viitattu 7.10.2015, <http://www.otakoppi-ohjelma.fi/sites/default/files/inline-files/ota-koppi-tutkimus-3-12-2012.pdf>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015. Kulttuurivähemmistöt Suomessa. Viitattu 26.10.2015, <http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/monikulttuurisuus/kulttuurivahemmistot.html?lang=fi>.

Opetushallitus 2016. Varhaiskasvatus. Viitattu 16.3.2016, http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus.

Oulun kaupunki 2016. Avoin varhaiskasvatus. Viitattu 16.3.2016, <http://www.ouka.fi/oulu/paivahoito-ja-esiopetus/avoin-varhaiskasvatus>.

Paavola, H. & Talib, T-M. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodeissa ja kouluissa. Jyväskylä: PS-kustannus

Papadopoulos, I. 2006. The Papadopoulos, Tilki and Taylor model of developing cultural competence. Teoksessa I. Papadopoulos (toim.) Transcultural health and social care - Development of culturally competent practitioners. Edinburgh: Elsevier Churchill Livingstone, 16-17.

Rauhala, L. 2009. Ihminen kulttuurissa-kulttuuri ihmisessä. Helsinki:Gaudeamus

Riihimäen kaupunki 2014. Avoin varhaiskasvatus. Viitattu 16.3.2016, <http://www.riihimaki.fi/palvelut/sivistyspalvelut/lasten-paivahoito/avoin-varhaiskasvatus/>.

Rimpelä, M. 2013. Kasvatuskaaoksesta yhteiseen ymmärrykseen. Teoksessa A-L. Lämsä (toim.) Verkosto vahvaksi. Jyväskylä: PS-Kustannus, 32

Salo-Lee, L. 2009. Teemana maailmanlaajuinen vastuu - Monikulttuurinen osaaminen ja kulttuurinen lukutaito. Viitattu 2.8.2015, <http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2009/2708/globaalivas-tuu.html>.

Stakes (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus) 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Helsinki: Stakes.

Talib, M., Löfström, J. & Meri, M. 2004. Kulttuurit ja koulu, avaimia opettajille. Helsinki:WSOY

Tamk Sosiaaliala 2016. Sosiaalialan kompetenssit. Viitattu 4.1.2016 & 18.9.2016, <http://sosiaaliala.blogs.tamk.fi/aloitussivu/sosiaalialan-kompetenssit/>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2014. Kasvatuskumppanuus. Viitattu 26.10.2015 & 25.8.2016, https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/varhainen-avoin-yhteistoiminta/kasvatuskumppanuus.

Tilastokeskus 2013. Väestörakenne 2012. Viitattu 21.12.2015, http://www.stat.fi/til/vaerak/2012/01/vaerak_2012_01_2013-09-27_fi.pdf.

Trux, M-L. 1999. Kulttuurisensitiivisyys ja psykologinen ”toisen” arviointi – Kertomuksia kulttuurien kohtaamisesta. Teoksessa Ihanus, J. (toim.) 1999. Kulttuuri ja psykologia. Helsinki:Yliopistopaino, 181-214.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki:Tammi

Tyttöjen Talo 2016. Kulttuurisensitiivisyys. Viitattu 13.3.2016, <http://www.tyttojentalo.fi/kulttuurisensitiivisyys>.

Uskonnonvapaus 2014. Reunamerkintöjä uskontotilastoon. Viitattu 21.12.2015, <http://uskonnonvapaus.fi/artikkelit/tilastot.html>.

Väestöliitto 2015a. Maahanmuuttajat. Viitattu 26.10.2015, http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja-ja-linkkeja/tilastotietoa/maahanmuuttajat/.

Väestöliitto 2015b. Yhteisöllinen ja yksilöllinen kulttuuri. Viitattu 24.1.2016. http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/monikulttuurinen_parisuhde/yhteisollinen_ja_yksilollinen_ku/.

Teemahaastattelurunko

1. Millaisia kokemuksia monikulttuuristen perheiden vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa?
2. Millaisia toiveita monikulttuuristen perheiden vanhemmilla on kasvatuskumppanuutta kohtaan?

KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatusvastuun jakaminen

Miten ymmärrätte sanan kasvatusvastuu?

Millaisia kokemuksia teillä on kasvatusvastuun jakamisesta?

Miten toivoisitte kasvatusvastuuta jaettavan?

Perheen oman asiantuntijuuden huomioiminen

Miten työntekijät huomioivat teidän asiantuntijuuttanne perheestänne ja lapsistanne?

Millaisia toiveita teillä on siitä, miten teidät tulisi ottaa huomioon?

Kuuleminen ja dialogisuus

Millä tavalla työntekijät ovat kuunnelleet teitä?

Miten toivoisitte teitä kuunneltavan?

Miten keskustelut sujuvat?

Miten toivoisitte keskusteluiden sujuvan?

Kunnioittaminen

Millaisia kokemuksia teillä on molemminpuolisesta kunnioituksesta työntekijöiden kanssa?

Miten toivoisitte teitä kunnioitettavan?

Luottamus

Millaisia kokemuksia teillä on työntekijöiden ja teidän välisestä luottamuksesta?

Millaisia toiveita teillä on luottamuksellisuudesta?

Ensitapaaminen ja tutustumisjakso

Mitä ensitapaamisessa tapahtui?

Miten toivoisitte ensitapaamisten toteutettavan?

Millaisia kokemuksia teillä on tutustumisjaksosta?

Miten kokemuksenne mukaan kotikulttuuri huomioitiin?

Miten tutustumisjaksosta voisi tehdä paremman?

Päivittäiset kohtaamiset

Miten ymmärrätte kasvatuskumppanuuden?

Miten kasvatuskumppanuus näkyy arjessa?

Mitä toivotte päivittäisiltä kohtaamisilta kasvatuskumppanuuden kannalta?

Erityisen tuen tilanteet

Millaisia kokemuksia teillä on tilanteista, joissa lapsenne on tarvinnut erityistä tukea?

Miten toivoisitte työntekijöiden ottavan huomioon kotikulttuurin erityisen tuen tilanteissa?

Kasvatuskeskustelut

Millaisia kokemuksia teillä on kasvatuskeskusteluista?

Millaisia toiveita teillä on kasvatuskeskustelu-tilanteille?

MONIKULTTUURISUUDEN HUOMIOIMINEN KASVATUKUMPPANUUDESSA

Kulttuurin huomioiminen

Mitä mielestänne kulttuuriin kuuluu?

Millä tavoin päiväkotit huomioi lapsen kotikulttuurin kasvatuksessa ja opetuksessa?

Millaisia toiveita teillä on kotikulttuurin huomioon ottamiseksi päiväkodissa?

Kulttuurien törmäminen

Millaisia kokemuksia teillä on kulttuurisista eroista johtuvista ristiriitatilanteista työntekijöiden kanssa?

Millaisia kulttuurisista eroista johtuvia väärinkäsityksiä teillä ja työntekijöillä on ollut?

Miten toivoisitte kulttuuriset erot otettavan huomioon?

Monikulttuurinen osaaminen

Millaisia monikulttuurisen työn vahvuuksia työntekijöillä on?

Millaista osaamista monikulttuurisessa työssä tulisi työntekijöiden kehittää?

Hei!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijää Oulun ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä monikulttuurisesta kasvatuskumppanuudesta. Haluaisimme haastatella monikulttuuristen perheiden vanhempia kokemuksista sekä toiveista varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuuteen liittyen.

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön tietoista yhteistyötä, jonka tarkoituksena on huomioida lapsen etu kasvatuksessa, kehityksessä ja oppimisessa. Eri kulttuuritaustat saattavat vaikuttaa kasvatuskumppanuuden toteutumiseen, ja tämän vuoksi haluamme selvittää kasvatuskumppanuutta monikulttuuristen perheiden kannalta.

Haastattelut teemme yksilöhaastatteluina päiväkodin tiloissa tai muussa sopivassa paikassa. Haastattelu kestää noin tunnin ja äänitämme haastattelut. Haastatteluaineistoa käytämme vain opinnäytetyötä varten ja aineisto tuhotaan analysoinnin jälkeen. Haastateltavien nimiä ei julkaista opinnäytetyössä ja tulokset pyritään kirjoittamaan niin, ettei niistä voi tunnistaa haastateltavaa. Opinnäytetyö julkaistaan loppusyksystä 2016 osoitteessa www.theseus.fi.

Halutessanne osallistua opinnäytetyömme tekoon, täyttäkää alla oleva suostumus. Palauttakaa se päiväkodin henkilökunnalle 13.5.2016 mennessä, niin otamme teihin yhteyttä haastatteluajan sopimiseksi. Ilmoitamme myös, jos olemme jo saaneet tarvittavan määrän haastateltavia.

Haluan osallistua haastatteluun

Nimi ja nimenselvennys _____

Puhelinnumero _____

Sähköposti _____

Ystävällisin terveisin Ella Gullsten ja Irina Katainen

Lisätietoja tarvittaessa saatte meiltä xxxxxxx@students.oamk.fi tai puh. 050-xxxxxxx